

Upravištvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 6. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126
Inseratni oddelk: Ljubljana, Seien-
burgova ul. 3. — Tel. 3392, 3492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št.
2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan, razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25,—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1.
Telefon št. 65.

Rokopis se ne vračajo.

Senat in proračun

V kratki seji je narodna skupščina včeraj sprejela državni proračun in finančni zakon za leto 1936/1937 v obliki, kakor ga je odobril senat. S tem je urejena zadeva, ki je zadnje tedne divjala mnogo političnega prahu in spodbujala fantazijo ljudi, ki ne poznajo dobro našega ustavnega stanja in veljavnih zakonskih predpisov, da na široko in dolgo razglabljujejo, kaj bi moglo nastati, ko je senat izvršil v finančnem zakonu nekatere spremembe. Čitali smo celo mišljenje »pravnikov«, ki tolmači čl. 102 ustave — v njem je rečeno, da narodno predstavništvo »odobrava« proračun — celo v tem smislu, kakor da bi bilo protustavno proračun odklanjati in menda tudi protustavno ga spreminjati.

Takih in sličnih neosnovanih ali navedenost otročjih razlag, ugrabljeni v tudi nasvetov je bilo v zadnjih dneh vse polno. Mnogo jih je izviralo tudi iz prozorne tendence. Od vsega početka pa nobeden od odgovornih politikov in državnikov ni dvomil o popolni korektnosti postopanja senata. Nihče tudi ni mogel biti v negotovosti, kakšen položaj je nastal, ko senat ni v celoti sprejel predlogov vlade, odnosno sklepov narodne skupščine. Po določilih ustave se je proračun vrnil v narodno skupščino, ki je imela polno svobodo, da ga v novi obliki sprejme ali pa odbije. Zato ni potrebna nobena zapletena procedura in pokazalo se je, da so imeli prav tisti, ki so trdili, da je ta posel mogoče izvršiti v narodni skupščini v eni sami seji.

Seveda je tudi groba izmišljotina, ako se trdi, da je senat z vrnitvijo proračuna v narodno skupščino izrazil nevarnost, da bi ostala država 1. aprila sploh brez proračuna in da bi se tega dne zaprle državne blagajne, pa kar je še podobnih strašil. Senat je svoje proračunsko delo opravil pet dni pred pričetkom nove proračunske dobe in je dal tako dovolj časa ne le, da narodna skupščina spreminjen finančni zakon sprejme ali pa zavrne, temveč da vlada v pravem času tudi ukrene vse potrebe za nemoteno nadaljevanje iržavne gospodarstva, ako bi skupščina spreminjen proračun odbila ali pa želela razpravljati o njem še tudi preko 1. aprila. Ustava namreč ni spregledala take možnosti ter je predvidela institucijo dvajstine, torej proračunsko provizorijo, ki bi ga bila za eden ali več mesecev kr. vlada seveda brez vsake težkoče in v toku enega samega dneva v obeh zbornicah odobrila, če bi redni proračun do polnoči 31. marca še ne bil pod streho. Zato tudi ne drži, da je senat s svojimi sklepi hotel pognati vlado v težko alternativo, da se ali brezpopojno ukloni, ali pa narodno skupščino razpusti in izvede nove volitve, ki so po izjavah predsednika vlade in ministra notranjih del daleč nemogoče. Slišalo se je namreč trditve, da se dajo proračunske dvajstine, ako proračun ni pravočasno pod streho, odnosno, ako narodna skupščina odbije sklepe senata, izvesti le s kraljevim ukazom, ki pa predpostavljajo poprejšnji razpust narodne skupščine.

Vse te stvari omenjamo, da pokažemo, s kakšno malo resnostjo in poznavanjem stvari se pri nas mnogokrat razpravljajo temeljne zadeve našega ustavnega življenja. Vse te polemike so v ostalem že obsojane, ker sta se vlada in njena večina v narodni skupščini med tem že odločili, da sprejmeta proračun s finančnim zakonom, kakor ga je odobril senat. Narodna skupščina se s tem nikakor ni ponižala, kakor se je tudi poskušalo trditi. Na drugi strani pa se ne da zanikati, da so najnovejši dogodki dosejajo podrejeno politično in zakonodajno vlogo senata in njegovo avtoriteto znatno ojačali. Reči moramo, da v prihodnjem življenju in nacionalnim interesom. Imena senatorjev, ki so izglasovali finančni zakon po predlogu senatnega finančnega odbora, še sama pričajo, da teh mož pri njihovih sklepih niso vodili nikakoli malenkostni opozicijski ali celo strankarski računi. Ko citamo ta imena, od katerih skoraj brez izjeme v našem državnem in nacionalnem življenju že vsako za sebe nekaj pomeni, vidimo, kako daleč je senat od klevetniških denunciacij, ki so se in se še iznašajo proti njemu. Akoravne je senat imel zelo malo časa na razpolago, je njegov finančni odbor v šestdnevni razpravi, ki je trajala sleherni dan pozno v noč, temeljito pretresel ne samo politična, nego predvsem gospodarska in socialna vprašanja, ki so v zvezi s proračunom. Ako bi mogla narodna skupščina svoje delo opraviti na enak temeljit način, najbrž sploh ne bi prišlo do konflikta.

Plenarna razprava v senatu letos žal ni nudila one slike žive in temeljite razprave, ki smo jo vajeni iz prejšnjih let. Razlog je zelo enostaven. Senat je hotel za vsako ceno držati besedo, ki jo je dal vladi, da bo do petka svoj posel dovršil in tako dal polno možnost za ponovno sklepanje v narodni skupščini še pred 1. aprilom. Člani vlade so na drugi strani letos polagali posebno težnost na to, da tudi pred senatom v vsej obširnosti prečitajo svoja poročila iz narodne skupščine ter ponovno obrazložijo

Proračun definitivno sprejet

Na včerajšnji seji je narodna skupščina soglasno odobrila finančni zakon z vsemi spremembami, ki jih je bil sklenil senat

Beograd, 30. marca. p. Narodna skupščina je danes soglasno odobrila izpremembe v finančnem zakonu, kakor jih je sklenil senat. S tem je državni proračun za leto 1936/37 definitivno sprejet in bo tako v smislu ustavnih določb stopil pravočasno v veljavo. Na ta način je likvidirano veliko sporno vprašanje, ki je bilo predmet živahnih komentarjev vse javnosti.

V vseh političnih krogih, pa tudi v ostali javnosti, so z veliko napetostjo pričakovali, kakšno stališče bo zavzela narodna skupščina, ker je bil to prvi primer, da sta proračun in finančni zakon bila v senatu spreminjena. Med poslanci vlade večine je bila sprva popolna nejasnost, ter so se pojavljala glede stališča, ki naj ga zavzame narodna skupščina, najrazličnejša mnenja. Tudi finančni odbor narodne skupščine na svoji včerajšnji seji ni prišel do nikakega konkretnega zaključka. Dočim so zastopniki opozicije predlagali, naj se spremembe, ki jih je sklenil senat, odobre, je vlada vnaša sklenila, da prepušti finančni odbor odločitev plenumu skupščine.

Istčasno so o tem vprašanju razpravljali v poslanskem klubu vlade večine, ki je imel posvetovanja v soboto in nedeljo. Po vsestranskem razmotrivanju je poslanski klub vlade večine skupno z narodnim seljaškim klubom prepustil končno odločitev predsedniku vlade. Pred današnjo sejo so se ponovno stali k skupnemu posvetu vsi trije vladni klubi in v soglasju s stališčem, ki ga je zavzel pred vlado dr. Stojadinović sklenili, da bo vlada večina glasovala za spremembe finančnega zakona, kakor jih je sklenil senat.

Otvoritev seje

Šele po tej konferenci se je s precejšnjo zamudo ob pol 11 prišla seja narodne skupščine. Seji so pri prisostvovali tudi vsi člani vlade, narodni poslanci pa so bili zbrani skoro polnočestveno. Seji je na začetku predsedoval predsednik Čirić, pozneje pa je prevzel predsedstvo podpredsednik dr. Režek.

K zapisniku je govoril nar. posl. Voja Lazić, ki je protestiral proti temu, da je njegova interpelacija

v zapisniku netočno zabeležena. Zahteval je, da se to popravi. Tajnik in predsednik skupščine sta zahtevo odklonila in vlada večina je odobrila zapisnik brez izpremembe.

Govorila sta posl. Rašović in Milenko Milutinović. Obema je takoj odgovoril predsednik Čirić, ki je izjavil, da ni točno, da bi bil on izdal narečilo, da se nekateri narodni poslanci ne smejo pustiti v skupščinski dvorani. Tudi ni dal nobenega narečila, naj bi se narodni poslanci pri vstopu v skupščinski dvorano preiskali. Res je le, da je šefu skupščinske policije naročil, naj policijski organi narodne poslance pri vstopu v sejo dvorano vlijudno prosijo, da izroče policijskim organom orožje, ako bi ga slučajno kdo imel pri sebi. S tem se nikakor ni pregrešil zoper poslovnik. Če pa je kak policijski organ postopal drugače, kakor je bilo naročeno, bo pozvan na odgovor.

Poslanec Rašović je ponovno zahteval besedo, ki pa mu jo je predsednik odklonil. Tudi Dimitrijević ni dobil besede. Po daljšem prekanjanju je naposled dobil besedo Rašović. Med njegovim govorom ga je predsednik pozval k redu in izjavil, da se stvari, ki jih je odredil predsednik in ki jih je vzel narodna skupščina na znanje, ne morejo več kritizirati. Take po-

stanje v svojih resorih. Ta čitanja so trajala po cele ure in prijavljenim govornikom ni preostalo ničesar drugega, kakor da se odrečejo besedi, ker bi se bile razprave sicer zavlekle v nedogled in to tem preje, ker dva zaporedna poskusa, da bi se razpravljalo o proračunu tudi v nočnih sejah zaradi zadržanosti vseh gg. ministrov nista uspela.

V finančnem odboru senata je bila izrečena cela vrsta predlogov in nasvetov, ki so bili potem deloma prevzeti tudi v poročilo večine finančnega odbora. Med njimi se nahajajo tudi vprašanja, ki se še posebej tičejo naše slovenske banovine. Pred svojim razhodom je senat še sklenil, da ima odbor, ki je bil izvoljen za proučevanje kmečkega vprašanja, brez ozira na plenarne seje senata pričeti svoje delo. To bo imela tudi kr. vlada priliko, da konkretizira svoje gospodarske predloge, ter je tako upati, da se na tem polju vsaj napravi konec splošni zmede in neaktivnosti, ki je na socialno-gospodarskem polju najbolj škodljiva.

Državni proračun je pod streho. Pri proračunskih razpravah je kr. vlada posebno poudarila, da prinaša davkoplačevalcu olajšanja, pa navzlic temu povečanje državnih dohodkov. Želimo, da se ta optimizem uresniči.

greške so se storile na drugem mestu, on pa prosi narodno skupščino, da vsaj ona sama spoštuje svojega predsednika, če mu že na drugem mestu ne izkazujejo dolžnega spoštovanja.

Poročila finančnega odbora

Predsednik Čirić je nato odredil čitanje poročila finančnega odbora, toda poslanec Milutinović je ponovno zahteval besedo. Nastalo je prerakanje Čirić je Milutinovića pozval, naj stavi pismeno vprašanje, na katero mu bo odgovoril pismeno. Naposled se je skupščina pomirila in je tajnik predčital poročila finančnega odbora. Vlada na večina je predložila svoje poročilo, manjšina finančnega odbora je podala odvojeno mnenje, posebej pa je dal odvojeno mnenje še predsednik finančnega odbora Mita Dimitrijević.

Pred prehodom na dnevni red je bilo odobreno še poročilo administrativnega odbora, nato pa prečitana interpelacija nar. posl. Djordja Jevtića na predsednika vlade, češ da vršita senatorja Svetozar Tomić in dr. Uroš Krulj funkcije, ki niso združljive s položajem senatorja. Tomiću očita, da je podpredsednik Rdečega križa, dr. Krulj pa, da je predsednik upravnega odbora agencije Avale.

Usoda aretiranih poslancev

Po prečitaniu raznih prošelj in pritožb je predsednik skupščine Čirić odgovoril na vprašanje narodnega poslanca dr. Baricevića, ter izjavil:

»Narodni poslanec dr. Baricević mi je stavil naslednje vprašanje: V zaporih uprave mesta Beograda so zaprti že od 6. t. m. narodni poslanci, ki so bili aretirani v zvezi z zločinom Damjana Arnaudovića v narodni skupščini.

Narodna skupščina je te narodne poslance izročila sodišču. Tega sklepa narodne skupščine pa policijske oblasti niso izvršile. Zato vas vprašam, kaj ste kot predsednik narodne skupščine storili, da bi oblasti spoštovale in izvrševale določbe ustave in poslovnik narodne skupščine, in kakšno obvestilo morete o tem dati narodni skupščini. Zahtevam odgovor na prvi prihodnji seji narodne skupščine dne 30. t. m.

Na to vprašanje morem izjaviti: Izročitev omenjenih narodnih poslancev je zahteval notranji minister dr. Koroseč. Kakor se spominjate, je bila celo debata o tem, ali ima notranji minister sploh pravico staviti tako zahtevo. Že takrat sem se skliceval na najvišjo avtoriteto v našem državnem pravu na Slobodana Jovanovića, ter izjavil, da tako po njegovem

Razprava o sklepih senata

Končno je narodna skupščina prešla na dnevni red. V imenu vlade večine je podal poročilo finančnega odbora Časlav Nikitović, v imenu opozicije pa Nikola Sokolović. Predsednik finančnega odbora Mita Dimitrijević je podal odvojeno mnenje, v katerem naglašal, da se finančni odbor ni mogel spuščati v meritorno proučevanje od senata sklenjenih izprememb finančnega zakona, ker že poprej ob priliki razprave v narodni skupščini ni mogel izraziti svojega mnenja.

Ker je po sklepu vlade večine tudi za to razpravo veljal skrajšani postopek, je smel v imenu vsakega kluba govoriti samo po en govornik.

Izjava vladnih klubov

V imenu poslanskega kluba JRZ, kluba vladne večine in narodnega seljaškega kluba je govoril nar. posl. dr. Mile Miškulin, ki je ob koncu svojega govora prečital naslednjo izjavo:

Klub narodnih poslancev JRZ, klub narodnih poslancev skupščinske večine in narodni seljaški klub smatrajo, da je sedaj, po enoletnem finančnem razpadu s dvajstina, ni nujna in neodložljiva državna in narodna potreba, da se eprejme proračun za leto 1936-37 z veljavo od 1. aprila dalje.

Upoštevaajo samo to potrebo in ne posegajo sedaj v razpravo o ustavnosti zadevnega sklepa senata kraljevine Jugoslavije, bodo naši trije klubi glasovali za sprejem sprememb, ki jih je sklenil senat. Pri tem pa izjavljamo: 1) naše današnje glasovanje v izjemnih razmerah se ne sme in ne more tolmachi kot prečedsen za bododobi podobne primere in 2) pričakujemo od kraljevske vlade, da v kar moči kratkem času po zakonski poti uveljavi vsa tista pooblastila, ki jih je senat odklonil in ki so važna za zadovoljitev ljudskih in državnih potreb.

Stališče jevtičevcev

V imenu Jevtičevskega kluba je govoril bivši minister dr. Dragutin Kočić. Med njegovim govorom je prišlo zopet do hudega prerakanja. V imenu svojega kluba je dr. Kočić podal ob koncu naslednjo izjavo:

Pazljivo zasledujoč proračunsko razpravo v senatu, se Jugoslovenski poslanski klub docela strinja in odobrava vse sklepe senata, zaradi katerih je bil proračun vr-

mnenju, kakor po dosednji praksi lahko stavi tako zahtevo ne samo notranji minister, marveč tudi vsak drug neposredni organ. Aretirani narodni poslanci se nahajajo pri organih, ki imajo pravico po zakonih, zlasti po zakonu o zaščiti države in po zakonu o državnem sodišču voditi preiskavo. Če sem dr. Baricevića pravilno razumel, je jedro njegovega vprašanja v tem, da bi se bili morali aretirani narodni poslanci osem dni potem, ko so bili aretirani, izročiti pristojnemu sodišču.

Izjaviti morem, da sem se že poprej, še preden sem dobil vprašanje g. Baricevića, večkrat zanimal za to stvar ter interveniral v tej zadevi pri predsedniku vlade, pri notranjem ministru in pri upravniku mesta Beograda. Zanimal sem se zlasti, ali se vodi preiskava tako, kakor določajo zakonski predpisi. Vselej in povsod sem dobil zagotovilo, da je preiskava kar najbolj pospešena. Glede na vprašanje g. dr. Baricevića pa sem včeraj ponovno interveniral in zahteval dokaze o tem, da se vodi preiskava zares pospešeno. Na podlagi obvestila, ki sem jih prejel, sporočam, da je uprava mesta Beograda, ko je videla, da je v osmih dneh ne bo mogla končati preiskave, v smislu člena 38 zakona o zaščiti države in zakona o državnem sodišču zahtevala od državnega tožila tega sodišča pristaneke za podaljšanje preiskave. Državno tožilstvo je dalo dovoljenje za mesec dni. Sklep sodišča o tem je bil izdan na seji 17. marca. Osebo sem videl in prečital ta akt.

Po mojem mnenju je stanje stvari sedaj takšno: Mi smo izročili omenjene narodne poslance na zahtevo notranjega ministra in po predlogu večine imunitetnega odbora. Preiskavo vodijo oblasti, ki so po zakonu za to pooblašane. Kot predsednik narodne skupščine nisem mogel niti ni bilo potrebno karkoli storiti, ker nisem nikjer ugotovil, da bi se postopalo nezakonito.

Nisem si mogel niti zamisliti, da bi se moglo z aretiranimi narodnimi poslanci postopati nedostojno. Na podlagi vprašanja g. dr. Baricevića pa sem se osebo zanimal, ali je točna njegova trditev, da se nahajajo aretirani poslanci v nehijskih prostorih. Na moje tozadevno vprašanje mi je upravnik mesta Beograda odgovoril, da so aretirani narodni poslanci namešteni v najboljših zaporih, kar jih ima uprava na razpolago. Na red in razmere v teh prostorih pa se še posebej pazi. Ničesar nisem opustil, kar sem bil kot predsednik narodne skupščine dolžan storiti, in prosim Narodno skupščino, da vzame to moje pojasnilo na znanje.

Narodni poslanec dr. Baricević je nato obširno govoril in utemeljeval svoje vprašanje ter obrazložil zakonske predpise. Po njegovem mnenju bi se morali narodni poslanci izročiti rednemu sodišču, ker odgovarjajo narodni poslanci samo narodni skupščini in rednim sodiščem, državno sodišče pa ima značaj izrednega sodišča. Obširno je govoril o poteku in razvoju preiskave.

njen narodni skupščini. Jugoslovenski poslanski klub smatra te sklepe senata za izraz vladi dr. Stojadinovića in bo zato glasoval za odobritev sklepov senata.

Izjava Neodvisnega kluba

V imenu Neodvisnega nacionalnega kluba je govoril dr. Milenko Marković. Govorec obširno o poteku proračunske debata v narodni skupščini in senatu, je zaključil svoj govor z naslednjo izjavo:

Neodvisni jugoslovenski nacionalni klub s spoštovanjem pozdravlja stališče, ki ga je pri razpravi o državnem proračunu zavzel senat, vršec svoje pravice in čuvajoc prestiža narodnega predstavništva. S

svojim zadržanjem in s svojim glasovanjem je senat prožil neovrgljiv dokaz, da je znal ostati na višini one vloge, ki mu je dodeljena po ustavi, ter da se svobodno in po svojem najboljšem prepričanju opredeljuje. Zbrano, mirno in z dostojanstvom, ki ga dolguje temu visokemu domu, je razpravljal o proračunu in finančnem zakonu ter je imel neprestano na umu, da narekuje državna potreba, da dobi država pravočasno proračun. Poslujočje se svoje nedvomne pravice, da je popolnoma enakopraven z narodno skupščino, je senat proučil računski del proračuna in odredbe finančnega zakona, vestno in vsestransko. Pri takem delu, ostajajo vedno v mejah in duhu ustave, senat sploh ni mogel priti v spor z narodno skupščino, še manj pa da bi kratki narodni skupščini njene prerogative, ker sta ta dva zakonodajna činitelja pri svojem sklepanju popolnoma samostojna. S tem, da je ugovarjal gotovim dohodbam finančnega zakona, je senat samo pokazal, da se ni mogel strinjati s predlogi vlade niti jih odobriti zaradi tega, ker je šlo za osnovna načela, nikakor pa ne za določbe postranskega pomena, ali lokalnega značaja. Dovolj je naglasiti, da je senat s svojimi spremembami zaščitil stalnost in neodvisnost sodnikov, ter občinsko samoupravo, se zavzel za čimprejšnjo izdajo svobodoumih političnih zakonov in očeval spoštovanje zasebne lastnine.

Iz vseh teh razlogov bo Neodvisni jugoslovenski nacionalni klub glasoval za vse izpremembe, ki jih je sklenil senat, zavečajoč se, da s tem najbolj dostojno vrši svojo dolžnost do naroda in države ter do jugoslovenske nacionalne misli.

Izjava radikalov

V imenu radikalnega kluba je govoril nato Mita Dimitrijević, ki je izjavil, da so spremembe, ki jih je sklenil senat, primerne in potrebne ter da zasluži senat za svoje zadržanje vse priznanje in zahvalo.

Glasovanje

Predsedujoči podpredsednik dr. Režek je nato odredil glasovanje. Narodna skupščina je v nalu in v podrobnosti soglasno odobrila vse od senata sklenjene spremembe finančnega zakona. Ugovajajoč, da je s tem proračun za leto 1936/37 definitivno odobren od narodnega predstavništva, je dr. Režek ob 14.30 zaključil sejo in napovedal, da bo prihodnja seja sklicana pismenim putem.

★

Poslanski klub JNS

Beograd, 30. marca. p. Danes dopoldne ob 10. so se sestali v narodni skupščini na konferenco poslanci, ki so pristali Jugoslovenske nacionalne stranke. Soglasno je bilo sklenjeno, da se takoj ustanovi poslanski klub JNS v Narodni skupščini. Popoldne ob 5. se je novi klub že konstituiral. Za predsednika je bil izvoljen bivši minister dr. Vasa Jovanović, za tajnika nar. posl. Nikola Sokolović in inž. Manfred Pastrnović, za blagajnika pa nar. posl. Branko Paunović.

Zakonski predlog o občinskih uslužbencih

Beograd, 30. marca. AA. 80 poslancev je predložilo narodni skupščini načrt zakona o izpolnitvi čl. 85 zakona o občinah kraljevine Jugoslavije. Dopolnitev tega člena naj bi se glasila: »Občinski uslužbenci naj se odstavijo, kadar to iz važnih državnih interesov zahteva nadzorna oblast. Če si je takšen namestenež že pridobil pravico do pokojnine, je s tem ne izgubi.

Važni italijanski uspehi na severni fronti

Italijani so zavzeli Sokoto in Debareh, važni cestni križišči

Rim, 30. aprila. AA. Propagandno ministrstvo je objavilo naslednji kometike št. 168:

Po zmagi v širi so naše čete prekoračile reko Takazo in nadaljevale prodiranje v pokrajini med Uoldebo in Celemtijem ter so 10. marca prispele do Adiakava. Ko so izvršile organizacijo intendanteke službe na zasedenem ozemlju, so italijanske čete in eritrejski oddelki nadaljevali napad, ki so ga začeli zadnje dni in so zasedli skoraj nedostopni pokrajini Lemalemo v glavnim mestom Debareh. Pri izvrševanju velikega operacijskega načrta, ki so ga čete imele izvršiti, je tretji armadni zbor, ki je kretnil iz okolice Fenaarua čez Gudur in skoraj neprenehno klanec, prispeval v Sokoto, glavno mesto Digdiuana, zelo znanega karavanskega središča sredi poti, ki vodi v Desie, Adis Abebo in k Tanskemu jezeru v pokrajini Godam. Zasedba Sokote tvori oporišče za novo prodiranje čet. Naše čete so vnovič pokazale nezlomljivo navdušenje in odpornost. Posebno pozornost je vredno dejstvo, da je okoli 4.000 vojakov v popolni vojaški opremi preneslo 60 ton živeža

ves čas marša. Neko letalo na eritrejskem bojišču se ni vrnilo in izhodišče. Včeraj je 33 letal ki pripadajo somalekemu letalstvu, bombardiralo Harar in uničilo mnogo vojaških objektov. Vzlic živahnemu obstreljevanju so se vsa letala srečno vrnila.

Adis Abeba, 30. marca. o. Po zadnjih vesteh iz Hararja je bilo z včerajšnjim bombardiranjem mesta po italijanskih letalih ubitih nad 200 ljudi, med njimi veliko številno ranjenecv v raznih bolnišnicah ter tudi ženske in otroci, ki se niso mogli pravočasno umakniti. Klub naporu prebivalstva in vojaštva, da bi zadušili požar, mesto še vedno gori. Zaradi vetra se ogenj širi z neverjetno naglico ter ni nobenega upanja, da bi mogli kaj rešiti.

Po službenih poročilih abesinske vlade v mesto sploh ni mogoče več priti zaradi silne vročine, ki jo povzroča požar. Mesto predstavlja samo še kup razvalin, ki nudi strašno sliko posledic moderne vojne.

Harar je bil drugo abesinsko mesto po velikosti ter je imel 50.000 prebivalcev.

Nemške volitve

Po nemških uradnih poročilih se je nad 44 milijonov volilcev izreklo za Hitlerjevo politiko

Berlin, 30. marca, d. Po treh tednih volilne agitacije, za katero so porabili ogromne vsote denarja, se je včeraj udeležilo volitev v državni zbor, kakor pravijo uradni poročila, nad 44 milijonov Nemcev. Tri tedne so razglašali z vsemi propagandnimi sredstvi, da je dolžnost vsakega Nemca odobriti politiko, ki jo je započel kancelar Hitler z vojaško zasedbo Porenja.

Povsod po mestih in v vseh drugih krajih so vihrale včeraj s hiš zastave s ključastim križem. Povsod so pred volišči stali člani narodnosocialističnih napadalskih in zaščitnih oddelkov, ki so imeli na prsih in zaščitnih obešenih napisih »Ostanite zvesti voditelju!« Po cestah so vozili avtomobili z godbami in govornimi zbori, ki so pozivali volilce, naj izvrše svojo državljansko dolžnost. Vsakogar, kdor v popoldanskem urah še ni volil, so poiskali uniformirani člani narodnosocialistične stranke v stanovanju in ga odvedli na volišče ali pa vsaj ugotovili, zakaj ni volil. Štetje glasov se je pričelo ob 18.

Po zadnjih rezultatih iz vseh 35 volilnih okrajev se je volitev udeležilo izmed 45.431.107 volilnih upravičencev 44.954.937. Za Hitlerjevo listo jih je glasovalo 44.411.911, neveljavnih glasovnic pa je bilo 543.026.

Izid volitev je presenetil najširše kroge berlinskega prebivalstva. Celo člani stranke se vprašujejo, ali je tako velika zmaga sploh mogoča. Največje dvome zbujajo rezultati v berlinskih delavskih okrajih. V Neuköllnu so agitatorji ustavili starega moža, ki je imel srčno napako. Prisilili so ga, da je odšel na volišče, po povratku v stanovanje pa ga je zadela kap. Umrl je nekaj minut kasneje. Ponosno poročajo listi, da je v neki bolnici v Berlinu ženska, ki je rodila, že eno uro po porodu oddala svoj glas za Hitlerja. Tajnost volitev se zlasti v podeželskih volilnih okrajih ni povsod varovala. Na nekem volišču v Moabitu so prazne in večkrat prečrtane glasovnice šteli za Hitlerja. Takih primerov je bilo več.

Vsi listi označujejo izid včerajšnjih volitev kot votum za mir, ki je kancelarju del pooblastilo, kakršnega se nikoli ni imela nobena vlada. »Deutsche allgemene Zeitung« izjavlja, da ve sedaj vse svet, da postavlja nemški narod svojo svobodo nad vse. »Berliner Tageblatt« pravi, da so bile nedeljske volitve za mir in da so v pravem pomenu besede pokazale pripravljenost Nemčije, dati miru na evropskem kontinentu trdno obliko, za katero mora vsak narod prevzeti odgovornost.

Kako so šteli glasove

Berlin, 30. marca, o. Pri včerajšnjih volitvah je bilo oddanih 543.000 glasov, ki so bili neveljavni ali pa proti Hitlerju. Splošno sodijo, da je bilo neveljavnih glasov mnogo več, da neveljavne so šteli predvsem le one, ki so imele izpisane besede: »Ne«. Ogromno število glasovnic sploh ni bilo izpolnjenih, pa so jih vendar šteli za veljavne.

„Times“ govore o volilni burki

London, 30. marca, o. Vtis nemških volitev je v splošnem prav neznan. Drugičnih rezultatov sprito ogromnega volilnega aparata in splošne državne kontrole tudi ni bilo pričakovati. Še najbolj zanima angleško javnost odgovor, ki ga namereva dati nemška vlada na predlog lokarnskih sil.

»Times« pravi med drugim: To, kar se je včeraj izvršilo v Nemčiji, je bila burka. Pogoj vsakih volitev kulturnega naroda so, da sme postaviti same kandidature, ki jih hoče imeti za svoje zastopnike, in da imajo volilci pravico do svobodne razprave. Tudi kot poizkus, da se izrazi nemškemu voditelju zaupanje, so volitve izpadle nearečno, ker je država onemogočila volilcem izraziti njihovo mnenje. Kljub temu pripisujejo Hitler in njegovi najbližji prijatelji tem volitvam velik pomen. Vse kaže, da hočejo z rezultatom včerajšnjih volitev vplivati na javno mnenje v inozemstvu. V Angliji teh rezultatov nihče ne smatra za resne. Volilna borba je končana in najbrže bo Hitler sedaj lahko posvetil vso svojo skrb pogajanjem o predlogih, ki so mu jih stavili in ki jih namereva sam poslati lokarnskim silam.

»Daily Telegraph« upa, da Hitlerju sedaj ne bo več tako potrebno apelirati na nacionalna čustva Nemcev in da bo mogel doprinesiti konstruktiven delež k mirni ureditvi nastalih mednarodnih sporov.

Pariz: Hitler naj sedaj odkrije svoje karte

Pariz, 30. marca, o. Listi in politični krogi smatrajo, da se je z včerajšnjim dnem zaključila vrsta uspehov, ki jih je Hitler sploh mogel doseči v Nemčiji. Zato se pojavlja vprašanje, kaj bo Hitler sedaj storil s svojimi 45 milijoni pristavev. V Nemčiji so uspehi že vsi izčrpani. Sedaj preostajajo Hitlerju samo še uspehi na zunanji in na tuj račun. Na vrsti so Litva, Avstrija, Švica, Nizozemska, Danska in Gdansk. Hitler bo moral sedaj odkriti svoje karte.

Vlada se posvetuje o mirovnih predlogih

Berlin, 30. marca, o. Dopoldne je bila seja nemške vlade, na kateri so razpravljali o rezultatih včerajšnjih volitev. Vsi člani vlade so izrazili o volitvah največje zadovoljstvo. Takoj zatem je vlada prešla na proučevanje mednarodnega položaja in njegovega razvoja po volitvah. Govorili so tudi o Flandinovem govoru, ki je prav tako izrazil željo, da se očuva mir. Nemška vlada je začela takoj sestavljati nove predloge za zagotovitev miru v zapadni Evropi.

Posvetovanja so trajala ves dan. Pričetki so bili razen vseh ministrov tudi voditelji narodno-socialistične stranke in celo zastopniki vojske. Novi nemški predlogi bodo do večera sestavljeni. Zvečer ali pa ponoči jih bodo po diplomatski poti poslali angleški vladi, ki jo smatrajo za posredovalko med Nemčijo in lokarnskimi

silami. Čim bo angleška vlada proučila nove nemške predloge in stopila v diplomatske stike s francosko vlado, se lahko pričakuje, da bo Ribbentrop zopet odpoval v London, da eventualno še ustmeno raztolmači in razširi posamezne predloge.

Po včerajšnjih volitvah, ki so prinesle Hitlerju 99% glasov vseh nemških volilcev, se domneva, da bo nemška vlada v svojih predlogih posebej naglasila, da govori v imenu vsega nemškega naroda in da so njeni predlogi poslednja koncesija, na katero lahko pristane neodvisna in svobodna nemška država. V novih predlogih bo prav tako naglašeno, da nemška vlada sprito rezultatov včerajšnjih volitev ne more pristati na nič, kar bi bilo proti nemški osnovni zahtevi po popolni enakopravnosti Nemški predlogi bodo konkretni, kar se tiče dovršenega dejstva v Porenju, pa odločni. Nemška vlada smatra, da je versajška pogodba zanj likvidirana in da lahko ponudi svoje predloge le na tej osnovi. Vsekakor bodo predlogi takega značaja, da jih bodo lahko Francija in druge zapadne evropske države sprejele.

Danes bo izročen nemški odgovor

London, 30. marca, b. Glavno zanimanje mednarodnih diplomatskih krogov je sedaj osredotočeno na odgovor Nemčije lokarnskim državam, ki bo jutri izročen v Londonu. Za danes pričakovane seje angleške vlade ni bilo, pač pa je ministrski predsednik Baldwin sklical posvetovanje nekaterih ministrov, ki so razpravljali o bližnjih razgovorih generalnih štabov Anglije, Francije in Belgije.

»Daily Telegraph« piše, da še ni točno določen dan, kdaj se bodo sestali generalni štabi. Zasedaj bodo razgovori omejeni samo na splošna vprašanja. Generalni major Temperle pravi v svojem članku, da se bodo razvijali na enak podlagi kakor razgovori med Anglijo in Francijo pred svetovno vojno. Nanašali bi se na ekspedicijsko angleških čet in angleškega letalstva na francosko ozemlje.

Kaj bo Hitler predlagal

Pariz, 30. marca, AA. V tukajšnjih političnih krogih mislijo, da bo Hitler v glavnem predlagal:

- 1) Neizpremenljivost sedanjega položaja v Porenju.
- 2) Pakt o medsebojni pomoči na zapadu, trajajoč 25 let.
- 3) Dvostranske pogodbe o nenapadanju na vzhodu in na jugu.

Pričakujejo tudi, da bo Hitler predlagal, naj se za mesec maj skliče konferenca, ki naj razpravlja o kolonijah vprašanjih.

Kazen zaradi poleta nad Strasbourgom

Berlin, 30. marca, d. Generala Göring je kaznoval oba nemška letalska oficirja, ki sta pred nekaj dnevi preletela Strasbourg, Ker je Strasbourg utrjeno mesto, je francoska delegacija v Londonu posebno izrabila ta primer prekršitve francoske suverenosti, zaradi česar je sedaj Göring kot vrhovni vodja nemškega vojaškega letalstva poslal oba oficirja za dve leti v koncentracijsko taborišče.

Konferenca narodnih bank Male antante

Beograd, 30. marca, p. Guvernerji narodnih bank držav Male antante so po dopolnjenem odločitvi seji razpravljali o vprašanjih, ki so bila načeta v resolucijah gospodarskega sveta Male antante. Posvetovanja se bodo jutri nadaljevala. Na dnevnem redu so zlasti naslednja vprašanja:

1. Olajšanje deviznih predpisov v medsebojnem prometu in izboljšanje klirinških dogovorov.
2. plačilni sporazumi med državami Male antante,
3. konvencija o plačilnih sredstvih v medsebojnem tujem prometu,
4. klirinške dajatve napram drugim državam,
5. splošne smernice enotne valutne politike.

Popoldne je guverner narodnih bank sprejel predsednik vlade dr. Stojadinovič, ob 13. pa so bili sprejeti v avdienco pri knezu namestniku Pavlu, ki jih je pridržal tudi na kosilu. Popoldne so posetili muzejopoziciji, še ni jasno. Delegati sami o tem ne dajejo nikakih konkretnih izjav.

Italija in dogovor lokarnskih držav

Najprej ukinitve sankcij in preklic ženevske obsodbe, potem šele odobritev predlogov lokarnskih držav

Rim, 30. marca, o. Italijanska vlada je po redni diplomatski poti obvestila vladi v Parizu in Londonu, da ne more odgovoriti na predlog sporazuma lokarnskih sil, preden se ne normalizirajo odnosi med njo in prizadetimi državami, ki so sedaj taki, da Italija ni enakopravna z ostalimi vevsilami. To svoje mnenje bo izpomenila šele, ko se ukinejo sankcije proti njej.

Diplomatski krogi ne pričakujejo več, da bi italijanska vlada odobrila načrte o novem lokarnskem sporazumu, dokler se ne uredi abesinsko vprašanje. Listi demantirajo vesti tujih poročevalskih agencij, da bi italijanska vlada rada dobila od Francije zagotovilo, da se bo francoska delegacija zavezala za ukinitve sankcij. V zvezi s tem je bilo objavljeno poslužbeno poročilo, da so izmišljene vse vesti, da bi Mussolini od francoskega poslanika v Rimu de Chamberuna zahteval, naj se francoska vlada zaveže za ukinitve sankcij. Vsekakor smatra italijanska vlada, da mora

Beleške

„Slovenec“ o senatu

Politična strast in strankarska zagrizenost gospodi v Kopitarjevi ulici čisto zamračita vsak preudarek. Ko je svoj čas narodna skupščina storila nekaj, kar se tem gospodom ni dopadlo, so jo proglasili za družbo desperadov; pozneje so svoje mnenje bistveno spremenili. Sedaj pa so se spravili nad senat, ki se jim je zameril zaradi svojega stališča do nekaterih amandmanov v finančnem zakonu. Senat jim je sedaj »taborišče nekdanje diktatorske organizacije JNS in njenih podbielov JNS teroristov izvoljenih senatorjev«. Ti senatorji so se, tako piše nedeljski »Slovenec« v svojem političnem pregledu, hoteli maščevati nad vlado, ki sedaj pospravlja razvaline teroristov s politične pozornice. Njihovo organizacijo je prevzel »führer« pohorskih teroristov dr. Kramer, ki je pošiljal v borbo proti vladi sedaj g. Banjanina. Sedaj g. Pucija z žakljam, obrekanj, natolčenjani in lažmi...

In na koncu vidi »Slovenec«, celo najožjo povezanost med dogodki v narodni skupščini in v senatu. JNS teroristi so se organizirali i tu i tam. V skupščini so poskušali vlado preglasovati s tem, da so hoteli ubiti predsednika vlade. To se jim ni posrečilo in sklepi: so, da vladi ponagajajo v senatu. Po mišljenju »Slovenca« glasovanje senatske večine ni nič drugega, kakor nadaljevanje »morilne politike« iz narodne skupščine.

Ne vemo, kako je svoj čas vladna večina v narodni skupščini reagirala na »Slovenec« smatrali in klevete. Vemo pa, da senat ni institucija, ob katero bi vsakdo smel brisati svoj nos.

In tako bo pač »Slovenec« še v položaju, da svoje politične misli o senatu podrobneje razprode.

Iz govorov ministra Kreka

V nedeljo je imel g. minister dr. Krek shodo v Trebnju in v Ribnici. Navzročim je pojasnjeval zadnje politične dogodke in med drugim rekel: »Danes že more vsak Slovenec reči, da je ta država njegova hiša. Trpimo pa še. Sile, ki so pet let nemoteno vladale v državi, še ne mirujejo. Še vedno proglašajo večino Slovencev, Hrvatov in Srbov za protidržavno, ki ne bi smela imeti nobene politične besede. V parlamentu so skovali skupino, v kateri so razen devetih tudi vsi slovenski poslanci. Kot morilci nositelja ljudskega režima so se ti ljudje s pomočjo strelav skušali znova povzpeti na oblast. V senatu je vlada zadel na enak odpor, kakor v parlamentu, če ne še na hujšega. Tu so se zlasti odklovali Kramer, Pucelj in Marušič. Vse so opijevali. Nismo slutili, da šefi bivših strank morejo pasti tako globoko, kadar govorijo o Slovincih. Celih deset dni smo izgubili v prepiranju. 14 dni se je valjal proračun po senatu, ne da bi o njem sploh kaj govorili. Ko je vlada hotela govoriti o finančnih zadevah, ti ljudje niso našli nobene misli, nobene besede niso imeli, s katero bi znali pokazati pot k gospodarskemu izboljšanju. Na vse načine so Kramer, Pucelj, Marušič obrekovali Slovence, da bi se Srbom prikupili in zopet zavladali nad nami. Ljudstvo pa bi mislilo, da je njihova pest srbska pest. V tem vptitju je vse obnovitveno delo zastalo in končno je senat zaradi divje agitacije dr. Kramerja sklenil, da se mora proračun znova vrniti pred parlament. Prepričati hočejo stanovsko zastopstvo kmetov...«

Dr. Krek je zaključil svoj politični govor z izjavo, da je poskusil le v glavnih oblikih nakazati, s kakšnimi zahrbtnimi težavami se mora vlada boriti, da ne pada nazaj v režim, ki je poštene ljudi gonil po jecah. Pet let (od l. 1932. do 1934!) so današnji opozicionalci imeli čas, da si pridobijo zaupanje ljudstva. Sedaj pa poskušajo kar z gorjačo...

Staroradikali pri združenih opoziciji

V nedeljo in včeraj so se v Beogradu nadaljevala posvetovanja delegatov združene opozicije. Glavna senzacija sedanjega sestanka združene opozicije je da prisotstvo je posvetovanjem zastopnik glavnega odbora bivše radikalne stranke Miša Trifunovič. V soboto in nedeljo so bila posvetovanja v stanovanju Ljube Davidoviča, včeraj pa na stanovanju Miše Trifunoviča.

O posvetovanjih dosedaj ni bilo izdano nobeno službeno poročilo. Udeleženci pa so novinarjem zagotavljali, da se je to pot pokazalo, da med skupinami združene opozicije ni nikakih nesporazumov in da zlasti ni med njimi nikakih političnih akcij na svojo roko, kakor se je bilo zadnje čase mnogo govorilo v Beogradu in Zagrebu.

Ali je z udeležbo staroradikalnega voditelja Miše Trifunoviča izvršena tudi dejanska pridruženje bivših radikalov, pristave Ace Stanojevića, ki izvenparlamentarni še ni jasno. Delegati sami o tem ne dajejo nikakih konkretnih izjav.

Ob smrti učitelja Franca Pečka

Ena prvih in glavnih, pa tudi težkih dolžnosti politika je, da na osebnih napade ne odgovarja. Kolikor podležji so, toliko večje je dostojanstvo molka in prezira. Čeprav nisem iz rodu šakačev — in pri »Slovenec« to najbolj vedo — moram danes povodom smrti učitelja Pečka vendarle za trenutek iz te rezerve z nekoliko konstatacijami. Naj pri tem omenim, da smo jaz in moji prijatelji pokrili s plaščem krščanskega usmiljenja vso dobo učitelja Pečka od trenutka, ko je dobil po triletnem bivanju v celovškem bogoslovju consilium abeundi, pa do zadnjih dni v Prevešti in okoliških gostilnicah. Zdaj šele vidim, da sem imel navzlic vsemu vendar boljše mišljenje o pokojniku, nego njegovi »prijatelji«.

France Peček je bil strasten alkoholič — kar sam »Slovenec« indirektno priznava v nekrologu z besedami: »Zdravnik dr. Drobnič mu je tik pred odhodom ugotovil pri natančni preiskavi srčno napako, da generacijo srčnega mišiceva, kronično vnetje ledvic, oteklina na nogah in povečanje jeter.« Vse to je bilo znano vsem nam, ki ga danes kujejo v zvezde zaradi edine zasluge njegove, da je za njih politične potrebe tako pravočasno umrl.

Jaz sem pokojnega Pečka rešil iz hudčevih krempljev — kakor sta me s solzami v očeh prosila pokojni tast in tača — ter ga pripeljal na Karlovico in pozneje o prvi prički v Velike Lašče. Silno se je kazal hvaležnega za to moje dejanje; meni nasproti se je vedno predstavljal za samostojnega in bil je ne samo Sokol nego tudi funkcionar v društvu. In vse to do trenutka, ko je pod vplivom alkohola storil 15. okt. 1933. znano zahrbtnost ter s tem tako razburil na trgu večstoglavno množico, da sem moral prositi žandarmerijo, da ga je zaščitila. Pozneje se nisem mogel več upirati enodušni zahtevi pristave, da gre, čeprav so tudi nasprotnikom znani očitki mojih somišljenikov, da »naj« pomagam klerikalnem nego svojim ljudem.

Občinske volitve

V nedeljo so bile občinske volitve v 7 občinah

Kakor smo poročali že v ponedeljskem »Jutru«, so bile v nedeljo občinske volitve v sedmih občinah. Volitve so bile razpisane deloma zaradi novih komasacij, deloma zaradi tega, ker so bile prejšnje občinske uprave razrešene. V treh občinah je bila vlozena le po ena lista in to pod firmo JRZ, v ostalih štirih občinah pa sta bili vlozeni po dve listi, po ena JRZ in po ena opozicijska. Podrobni izidi so naslednji:

Št. Vid nad Ljubljano: Lista JRZ je dobila glasom objavljenega rezultata 615 glasov od skupnega števila 963 volilnih upravičencev. Opozicijske liste ni bilo, ker člani razrešenega občinskega odbora niso smeli zopet kandidirati.

Dobrna pri Celju: Vlozena je bila samo lista JRZ, ki je dobila 258 glasov od 486 volilnih upravičencev.

Ihan: Vlozena je bila samo lista JRZ, ki je dobila 182 glasov od skupnega števila 268 volilcev.

Št. Jernej na Dolenjskem: Lista JRZ je dobila 695 glasov in 22 mandatov, opozicijska lista pa 195 glasov in 2 mandata. Stališče opozicije je bilo otežkočeno, ker dosednji člani občinskega odbora niso mogli zopet kandidirati.

Radvanje pri Mariboru: Lista JRZ je dobila 290 glasov, opozicijska lista (socialistična) pa 193 glasov. Volilna udeležba je znašala nekaj manj ko 54%.

Študenec pri Mariboru: Lista JRZ je bila 149 glasov, opozicijska lista (pretežno socialistična) pod vodstvom dosedanjega župana Kaloha pa 890 glasov. Njej pripade 23 mandatov, listi JRZ pa

Kaj naj še povem? Ko sem čital francoske vdruhe v slogu »Fabiot« in »Pespote« iz časa preganjanja kristjanov, so se mi pojavila sledeča vprašanja: Zakaj se niste brigali za njega, tako da še danes ne veste, kje je služboval. On je bil ves čas v Prevešti, srez levački, moravaka banočina. Vi pa ves čas z njegovo ženo vred pišete o Prnjavoru pa Kragujevcu ob bolgarski (!) meji. Ali je potem odgovornost na poštini upravi, če je res, da ga pisma niso našla? Če ste ga res tako želeli, zakaj ga niste takoj 25. junija ali vsaj do začeta šolskega leta vrnili? In če žene ni maral pri sebi in če nikoli ni čutil potrebe da obišče njo, familio in vas »prijateljev«, in celo ob velikih političnih ne, zakaj ga ni njegova žena poiskala v času najhujše bolezni, ko je glasom »Slovenca« dobival samo pečen kompir in jajca ter ležal na slami in v sami nesnagi? In zakaj ni prosil dopusta, ko ga je dobil celo čiti in zdravi g. Erjave? Hic Rhodus, hic salta!

Ej, vi pobeljeni grobovi, zakaj niste mene opozorili na to, če je bilo res tako in vse vam znano? Jaz bi mu bil tudi pri sedanjem stanju pomagal v 24 urah. Ne, nel Vam je bilo za pokojnega Franceta Pečka prekleto malo, samo njegovo smrt bi radi izkoristili, da operete svoje grobe. Toda vsaka stvar mora imeti svoje meje!

In zasto prosim, naj škofijski ordinariat zašlji protokolarno g. župnika iz Št. Jurja pod Kumom (mislim, da je še vedno g. Vodopivec), naj to spopolni s spisi državnega tožilstva in vse skupaj dostavi duhovnikom in redakciji »Slovenca«, da se prepričajo, kako nevhvaležni so na tem božjem svetovnijski posli.

Če ne bo to zadoščalo, se bom pa še javil.

Beograd, 29. marca 1936.

Pucelj Ivan

1 mandat.

Vitanje pri Konjicah: Lista JRZ je dobila 115 glasov, opozicijska lista pa 382. Nosilec opozicijske liste je bil dosedanj župan Mariko Kranjc.

K volitvam v Studencih

Ob nepričakovano veliki zmagi opozicijske liste v Studencih pri Mariboru je »Slovenec« prinesel debelo tiskano izjavo dosedanjega in sedaj izvoljenega župana g. Alojzija Kaloha. V izjavi stoji, da lista ni socialistična ali marksistična in da so njeni glavni kandidati že pred osmimi dnevi javili notranjemu ministru, da se smatrajo kot kandidate JRZ na listi g. Kaloha.

V včerajšnjih mariborskih popoldanskih listih pojasnjuje g. Kaloh, da mu je to izjavo nekdo predložil tik po končanih volitvah v največji gneči s sporočilom, da se širijo vesti, da je Kalohova lista komunistično-marksistična, in da je treba to insinucijo odkloniti. Zato je podpisal izjavo, ne da bi jo bil pozorno prečital. Na njegovi listi pa da so kandidati vseh političnih struj, ker gre le za gospodarsko delo v prid studenske občine.

»Slovenec« sam je prejšnjo nedeljo v prvi mariborski notici objavil opozorilo, naj ljudje ne nasedajo agitatorjem, ki govorijo, da so na Kalohovi listi tudi pristaši JRZ. Na listi da ni prav nobenega pristave te stranke, zato naj vsi volijo le službeno listo JRZ. Tudi na dan tik pred volitvami je še »Slovenec« rotil volilcev Studencih, naj ne volijo dosedanjega župana Kaloha in njegove liste.

Komentar k vsemu temu je nepotreben.

Izgredi v Zagrebu

Frankovci in komunisti so vprizorili demonstracije, napadali policijo in razbili več lokalov — Pri spopadih je bilo okrog 30 ljudi ranjenih in poškodovanih

Zagreb, 30. marca, r. Zagrebska policijska uprava je objavila nočjo naslednji komuniste:

Danes ob 15. je bil na Mirogoju pogreb Stipe Javona, ki je 27. t. m. umrl v kaznišnici v Sremski Mitrovici, od koder so njegovo truplo prepeljali v Zagreb. Na pogrebu se je zbrala ogromna masa ljudi. Sam pogreb s cerkvenimi obredi in govori je bil izvršen v popolnem miru in redu. Disciplinarna mešanost je bila naravnost vzorna. Po končanju pogrebu se je večina udeležencev mirno razšla domov. Skupina nekaj 200 ljudi, ki so jo tvorili po večini brezposelni delavci in neodgovorni mladi elementi, frankovsko-komunistično usmerjeni, se je demonstrirajo napotila proti Jelačićevemu trgu, kjer je brez povoda s kamenjem napadla policijske organe. Policija je demonstrante razgnala in je bil v tem delu mesta takoj vzpostavljen red in mir.

Med tem pa so v Gunduličevi ulici in na nekaterih drugih mestih napadli demonstranti policijske organe z revolverskimi strelci in kamenji. Ob nastopu mraka so de-

Potres v Cerkljah

Kranj, 30. marca
Davi okrog 6.45 so občutli v okolici Kranja, zlasti v Cerkljah precej močan potres. Sinek. Čeprev potres ni napravil nobene škode, so se ljudje zelo prestrašili. Spomin na potresno leto 1895 je znova oživel in vse živi v prepričanju, da bi moglo tudi letos priti do slične katastrofe. Tudi taktet je bila zima, kakor letos, skoro brez snega. Potres je nastal par dni pred Veliko nočjo. Zato mislijo, da bi se znalo tudi letos kaj takega zgoditi, kar pa vsakodnevno nima vezi s stanjem poteka letosnje druge polovice zime, ki je minula s prav zmernimi padavinami.

Poljski stratosferni polet

Varšava, 30. marca. AA. Prosti balon »Varšava II«, ki je včeraj poletel v stratosfero, je dosegel po petih urah višino 10.000. Balon se je spustil v bližini Lonze. Zaradi neopreznosti nekega kmeta se je vnela majhna količina plina, ki se je nahajala v omotu balona. Balon je dobil manjše poškodbe, več oseb pa ima močne opekline.

Vremenska napoved

Zagrebska vremenska napoved za danes: Poreoj vedro, le ponekod oblačno, v ostalem toplo in precej stalno vreme. Dunajska vremenska napoved za torek: Mlilo in mirno vreme, večinoma bolj oblačno, od časa do časa še dež, prehodna razmenjava oblačnosti.

Naši kraji in ljudje

Planinci zapuste danes škofjo Loko Poslovilni večer je pričal o priljubljenosti polka

Škofja Loka, 29. marca. Sam vojni minister general Mamić je poudaril, da predstavlja I. planinski polk enega najelitnejših v naši armadi, pa zato ni čudno, da so se vezi škofjeloškega prebivalstva do njegove garnizije spletle do najiskrenejših mer medsebojnega sodelovanja in pripravnosti. Ze takoj spočetka, v letu 1929, ko smo v mesecu aprilu pozdravili prvič v naši sredi predstavnike naše vojske pa nepretrgano vse do danes goji meščanstvo do naše narodne vojske svoje iskrene, globoke simpatije, ki vodijo do spoznanja, da si Škofja Loka svojega napredka in povzdiga brez I. planinskega polka niti predstavljati več ne more. Tembolj je zato odjeknila v vseh krogih vest, da se bataljon naših vrlih planincev poslovil za stalno od nas in da se preseli.

V soboto zvečer se je poslovila Škofja Loka od odhajajočih, in to na poslovilnem večeru v Sokolskem domu. Večer je bil zelo animiran in udeležba izredno visoka. Vojška godba, pod osebnim vodstvom kapetana Grgiča je zaigrala uvodoma več koncertnih kompozicij, potem pa je prvi spregovoril poveljnik I. planinskega polka, polkovnik Mihajlo Lukić, naglašujoč, da nas navdajajo pri odhodu bataljona vojakov na

Občutki, ki se porajajo v človekovi duši, kadar se poslovlja od svojih dobrih prijateljev, na drugi strani pa občutki zavesti, da odhajajo naši planinci v biser naše domovine, ki bo planince prav gotovo tako globoko in toplo pričela nase, kakor jih je pisani škofjeloški svet. Sicer pa stiki ne bodo docela prekinjeni, ker ostane poveljstvo I. polka še vedno v Škofji Loki. Majorju Branislavu Milačiču, ki bo komandant na kor tudi vsem ostalim želi srečno pot,

v trdni veri, da bo njihovo delo med triglavskimi vršaci rodilo uspehe, v korist domovini in njeni obrambi. Za njim je spregovoril v imenu mestne občine gerent G. Matevž Zihel, ki je v globoko zasnovanem nagovoru očrtal vse bol, ki jo občuti mesto z odhodom enega dela I. planinskega polka. Poudaril je demokratičnost našega častniškega zbora, ki ima za vsakogar prijazno, dobro besedo, tako, da v dno srca občutimo, da je naša vojska res naša, po duhu in srcu. Narod je na tako armado pač lahko ponosen, saj nam daje najboljšo jamstvo, da bo vedno najsvetejša čuvarica narodnih idealov. Armada, ki ji je bil vrhovni poveljnik blagopokojni kralj Aleksander, je pač armada slavne, nepozabne preteklosti! Za Sokola se je v krepkih, bratskih besedah poslovil podstarosta društva br. Horvat, navajajoč, da navdajajo sokolstvo ob takih slovesnih trenutkih še posebni občutki spoznanja, da je sokolstvo ona druga armada, ki stopa tesno z vojsko. Tudi on želi odhajajočim vse najboljše, svojo posebno zahvalo pa izreka častniku Dejanu Suvajčiću, ki se je v društvu mnogo udeleževal. Za vse globoke izraze simpatij, želja in voščil se je zahvalil končno major Milačič, poudarjajoč, da je dolžnost nad vse. Škofjo Loko bodo ohranili v najlepšem spominu, zlasti še, ko vojska dobro čuti, da je imela v civilnem prebivalstvu svoje najboljše prijatelje.

Posamezni govori so bili deležni viharov ovacij globoko iskren in nepozaben je bil potek večera res tembolj, ker se je potem razvila med prisotnimi neprisiljena zabava, do ranih ur.

Bataljon škofjeloških planincev s častniki, podčastniki, kaplarji in redovi odide iz škofjeloške vojašnice jutri, v torek s posebnim vlakom ob 8.30.

G. Danilu Bučarju izrekamo k njegovemu delovnemu jubileju tudi naše iskrene čestitke, hkratu pa izražamo željo, da bi nas skupno s svojo soprogo še mnogokrat razveselil s podobno lepimi, uspešnimi deli.

Predavanja o Jugoslaviji v angleških mestih

London, 30. marca. Izredni vseučiliški profesor in prosvetni referent pri kraljevem poslanstvu v Londonu dr. Dragutin Subotić je imel pretekli teden v glavni dvorani King-Collegea zanimivo predavanje o Jugoslaviji in jugoslovanskem narodu. Predavanju so prisostvovali jugoslovanski poslanik dr. Slavko Grujić s soprogo, poslanski svetnik dr. Pavle Karović, vojaški odposlanec v Londonu in Parizu polkovnik Glišić in številno občinstvo iz uglednih angleških krogov. Po nazornem očrtu jugoslovanske zgodovine in opisu duševnih lastnosti jugoslovanskega naroda, je dr. Subotić govoril o mednarodnem položaju Jugoslavije in o vlogi naše države v Mali antanti in Balkanski zvezi. Jugoslovanska zunanja politika se opira na mirovna načela, kakor jih je očrtal blagopokojni viteški kralj Aleksander I. Predavatelj je predaval med svojimi izjavami veliko število zelo uspešnih slik, ki so prikazovale lepoto naše zemlje in narodnih obrazov iz vseh krajev države. Dr. Subotić je govoril dalje o velikem rudnem bogastvu Jugoslavije in o njenih gospodarskih priložnostih. Podobna predavanja je imel dr. Subotić tudi v drugih angleških mestih.

Prvi redni zbor slovenskih stenografov

Ljubljana, 30. marca. V nedeljo ob 10. je bil v slavnostni dvorani Tegovske akademije I. redni občni zbor Slovenskega stenografskega društva. Zborovalce je presrečno pozdravil v lepih besedah predsednik društva g. dr. B. Svetelj. S posebnim veseljem je pozdravil med navzočnimi gimnazijskega direktorja v p. g. Frana Novaka, nestorja in ustanovitelja slovenske stenografije, kateremu je izročil lepo izvršeno diplomsko delo. Nato je kot predsednik izpovedno poročal o delovanju društva v minulem poslovnem letu. Za tem je sledilo tajniško poročilo, ki ga je podala ga. Maša Leske — Gorazdova. O blaginjskem poslovanju je poročala ga. Ivanka prof. Robidova. Tudi Maniborčani so se odzvali vabilu društva. V imenu mariborskega krožka je poročal o delovanju g. Rudolf Rokaša. V imenu nadzorstva je dal absolutoriji odboru ga. Irma Bajželj — Petkova. Pri volitvah je bil izvoljen dosedanjí odbor. Tako je ostal predsednik društva g. dr. B. Svetelj, podpredsednik pa g. direktor Anton Zupnj. V ostali odbor pa so bili izvoljeni ga. Irma Bajželj — Petkova, Alojzij Bolhar, Ivan Čuk, Ivo Gubenšek, Maša Leske — Gorazdova, Josip Marn, Jernej Pavlin, Ivanka Robidova in Rudolf Rokaša. Predsednik je po 12. uri zaključil občni zbor ter se zahvalil udeležencem za udeležbo.

Šahovski brzi turnir za dravsko prvenstvo

Ljubljana, 30. marca. Slovenska šahovska zveza priredi tudi letos velik propagandni brzi turnir za prvenstvo drav. banovine v nedeljo 5. aprila. Ta pomladni brzi turnir bo postal tradicijska prireditve zveze. Že lani je bilo število udeležencev visoko, letos pa je pričakovati še več igralcev. Tu bo imel vsak šahist priliko, da bo mogel igrati s slabšimi in močnejšimi in da se bo uril v hitrem igranju in presojanju. Brzi turnir bo v veliki kletni dvorani hotela »Metropol« v Ljubljani (nasproti glavni vstopni). Začetek treniranja za določev skupin bo ob 9. Igralni čas bo trajal od 9.30 do 13. in od 14. do 18. ure, tako da bodo zunanji in oddaljeni šahisti lahko prihajali ob pravem času in zvečer dobivali svoje vlake. Prijavnina znaša kakor lani 10 Din, vstopnina pa bo dopolne 3 in v popoldne 3 Din. Igralo se bo spet po tako znanem krožnem sistemu. Žreb bo določil vsakemu igralcu skupino in številno mesto. Dopoldanski uspeh igranja s soigralci v isti skupini bo razdelil igralce v nove razrede za popoldansko prvenstveno tekmovalnico. Vsi šahisti naj prinesejo dosti velike in pregledne šahovnice in figure s seboj!

Zveza je sklenila, da bodo izjemno še letos na tem brzem turnirju lahko igrali tudi šahisti, ki doslej še niso pri njej vključeni. Vsi šahisti, slabi začetniki in spretnejši, stari in mladi, ženske in moški, naj pridejo

5. aprila v našo sredo. Pripravljenih je lepo število nagrad za srečne zmagovalce. Prvi zmagovalac bo prejel krasno svezno diplomato. Na veselo svidenje vsem našim šahistom in prijateljem!

Jubilej Clevelanda drugega največjega slovenskega mesta na svetu

Cleveland, marca. Letos se bodo v Clevelandu vršile razne proslavne prireditve, ker je minilo že 100 let, odkar je legislatura ameriške zvezne države Ohio s posebnim dekretom priznala Clevelandu stopnjo in naslov mesta. Začetek clevelandskega mesta pa sega nazaj do leta 1796, ko je general Moses Cleveland tam ustanovil postajališče svojega trgovskega podjetja, okrog katerega se je naglo širila naselbina kot začetek poznejšega ameriškega vele mesta. V Clevelandu biva zdaj okrog 50.000 Slovencev ter je tako Cleveland za Ljubljano drugo slovensko mesto na svetu. Cleveland je največja slovenska naselbina v vsej Ameriki. Ta naselbina ima največji slovenski Narodni dom, pomembna pa je tudi zaradi ustanovitve jugoslovanskega kulturnega parka. Cleveland se sploh lahko imenuje mesto priseljencev. V njem živijo velike skupine Nemcev, Poljakov, Čehov, Slovkov, Slovencev, pa tudi precej Hrvatov in Srbov, dalje Italijanov, Ircev, Rumunov in pripadnikov drugih narodnosti. Vse te mnogostevne narodnosti živijo med seboj v miru in slogi in tudi v najboljših odnosih s starejšim ameriškim prebivalstvom. Odlika Clevelanda je tudi v tem, da ni občutiti v tem velikem mestu mržnje nasproti tujerodcem. Kdaj so se Slovenci pričeli naseljevati v

Clevelandu, je težko reči. Vsekakor so bili slovenski pionirji tam že pred 50 leti in tudi že prej. Zdal je v Clevelandu in Euclidu 7 slovenskih domov ter veliko število podpornih, kulturnih in zabavnih društev ter klubov. V mestnih zbornici, ki šteje 38 članov, so 4 Slovenci in 1 Hrvat. Med mestnimi sodniki pa je priključen slovenski sodnik Frank Lausé, ki je bil pri sedanjih županiških volitvah tudi od ameriškega prebivalstva predlagan za županskega kandidata. Če bi bil kandidaturu sprejel, bi bili morda pri volitvah zmagovalci. Tudi Jugoslovanska katoliška jednota, ki je bila ustanovljena že leta 1896, izdaja v Clevelandu svoj dnevnik »Novo dobo«. Od leta 1920 deluje v Clevelandu srbska podpora zveza »Jedinstvo«, ki izdaja glasilo istega imena. Cleveland nosi upravičeno naziv metropole ameriških Slovencev.

Slovenski listi posvečajo jubileju Clevelanda veliko pozornost ter priporočajo, naj bi se kdo joti sestave zgodovine Slovencev v Clevelandu od začetka priseljevanja do danes. To bi bilo obsežno, a za nas zelo zanimivo in pomembno delo.

Mali graben regulirajo...

Prvo etapo 600 m dolžine od opearskega mosta so ta mesec dovršili — Idila v Mestnem logu

Ljubljana, 30. marca. Gradaščica se pri Kozarjah nazece na dva dela, ki tečeta vsak po svoje do Ljubljane. Ljudje nazivajo desnega Mali graben ali Stržen, katerih imen pa Valvazor ne pozna. Dolg je sedem kilometrov. Ta pritok Ljubljance se zdaj menda prvič regulira. Regulacija Malega grabna se je začela 1. 1931., ko so prišli z njo od izliva Grabna do opearskega mosta »pri Koscu« v razdalji 800 metrov. Lani so nadaljevali dela v prvi etapi 600 m in je bil zanj določen kredit iz bednostnega sklada, ki je ob koncu tega meseca izrpan.

V zadnjem poročilu o regulacijskih delih v Malem grabnu pred dvema mesecema je pisec teh vrst izrazil bojazn, da se bodo dela nadaljevala le, če bo v banovinskem skladu preostalo še kaj cvenka. Ukinitve teh del sicer ni nastopila, vendar so precej zmanjšali število zaposlenih, namreč od 67 na 30 delavcev, ki delajo dnevno po osm ur in dobe po 3 Din na uro, kar je zelo trd kruh. Pri teh delih so uslužbeni po večini domačini. Tik nad opearskim mostom so napravili te dni zagatno steno zaradi prehitrega toka vode. Na splošno opešavajo bregova in uravnavajo razhajajo zemljo Brežini sta že lepo ozeleneli in kažeta prijazno lice.

Regulirali bodo strugo Malega grabna do Viča prav do mestne meje. Prišli so zdaj že do km 1.450, kjer se začne druga etapa. Tod se začne prva daljša vijuga, ki bo po odrezani naravnosti. Na ta način bodo pri osmih zaporednih vijugah pridobili več sto metrov struge, posestniki pa mnogo koristnega dela. Kaže, da bo pri zasipavanju teh »prokav« skoro primanjkovalo zemlje v nemalo nejevoljo posestnikov, ki vrhu vsega še sanjarijo o morebitnih višjih vrhovih. Ti tako imenovani dvolastniki bi namreč morali daleč okrog hoditi na nasprotno stran. Tudi svet, ki se v ceni zdaj giblje med 1 in 5 Din za kvadratni meter, bi ne prišel do prave veljave, saj opažamo na levi strani Malega grabna samo dobro uspevajoče travnike. Postavili so sicer začasen lesen mostiček, ki pa ga bodo prestavljali iz kraja v kraj.

Pri kopanju nove struge so delavci nalteli na sviz ali mivko, kakor pravijo

Trnovčani. Illova je pomešana s svizem in prihaja mestoma celo bliže površju ter povzroča zaradi sipnosti velike pregledave. Umrl ravnatelj tehnikne srednje šole Ivan Šubic trdi v svoji razpravi, ki jo je napisal v izvezitu tega zaveza pred 50 leti, da je ob obeh bregovih reka v teku dolga česov ob povodnih naplavlila peščne ilovice ali bučnika tako na debelo, da sta obiljgova prav vidno napeta. V izkopanem materialu sta zastopani dve vrsti zasipanja, namreč ilovica, prekrita z debelim rečnim prodrom. Oba bregova Malega grabna sta napeta dokaj višje kakor pri Gradaščici in temeljiti poznavalec barjanskega terena univ. prof. dr. Anton Melik meni, da je desni Mali graben vendarle prvotni tok leve, a zelo prodne polhogradske reke.

Ker se začne 1. aprila novo proračunsko leto in je banovina odločena v še večji meri iz bednostnega sklada prispevati h gradbenim delom, je mnogo upanja, da se takoj začne dela v drugi etapi v razdalji 600 metrov. Pri tej priliki utegnejo najbrž zaposliti tudi večje število brezposelnih.

©

Povejmo še katero o Mestnem logu. Ta obsega oba visoko napeta bregova ob Malem Grabnu, ki se spuščata do nižjega zemljišča ob Gradaščici na eni in v Rakovi jelši na drugi strani.

Preko Mestnega loga se pomladi razgane peštra slika. V jelševju ob Malem Grabnu že zdaj naletamo na cela polja temnih močvirnatih tulipanov, vmes pa cveto prvi zvončki, velike in male marjetice, teloh in kaluznice. Ob jarkih kmalu poženo tudi potončke, norice, kislice. Med njimi stoje posamezni hrasti, jelše, vrbe, breze in razno grmičevje. Ker je struga Malega grabna zavojito regulacije dobila zelo čedno obliko, je odnosta okolica postala pomladni kraj priključeno šetališče Ljubljancem.

Pred več leti je bil Mali graben poleg Kolesarjeve edino javno kopališče na prostem za stare in mlade, ki so čofotali in brozgali po kalni vodi. Mali graben je tudi pravo leglo sitnih komarjev in nadležnih benc. Ijev.

Vesel in uspešen krst pri Šentjakobčanih Spevoigra Bučarja Danila in Metke žanje aplavze

Ljubljana, 30. marca. V soboto so imeli Šentjakobčani svoj veliki dan. G. Danilo Bučar, dirigent in komponist, eden najbolj delavnih in vzpodbudnih, pa tudi najbolj sposobnih prosvetnih delavcev napredne Ljubljane, je ta dan slavil 25-letnico svojega kulturnega dela. Za svoj praznični večer je v družbi z nič manj vneto soprogo pripravil naši javnosti najvše prijetno presenečenje. Ga. Metka Bučarjeva je spislala ljudsko igro »Na Trški gori«, jubilat sam pa je prispeval glasbeno spremljavo, ki dviga igro do resnično velikega učinka in ki jo bo brez dvoma uvrstila v repertoar naših najboljših popularnih odskih del. Pod taktirko komponista, v režiji člana Narodnega gledališča Milana Skrbinskega in z go. Metko v glavni vlogi je igra na krstni predstavi prebilo polno dvorano doživljala pravi triumf in bo v vsakem dolgo privabljal množice občinstva, a iz Mestnega doma se ji česta odprva v ostali svet, ki ima kaj smisla za takšno vedro, lahkotno umetnost.

Igra je zrasla iz precej preproste, v starejših komadnih romantične dobe priljubljenega motiva. Stara ljubezen med lepo, sicer še malo priletlo krmarico Katro in bogatim Amerikancem, šentpetrskim županom Polajnarjem, ki se vnovič razvname kmalu potem, ko se zastor dvigne pred početkom dejanja, in vsa tega srčnih križev in težav, ki se rode iz tega poznega razmerja. Polajnarja so malo preveč užejala brezumna skitanja po svetu, da bi se mogel dati kar tako ukleniti v zakonski jarem z življenjsko izkušeno, samozavestno, delavno ženo, in vzdržema greši. V svojih blodnjah se spozabi, da v borbi rani tekmece v nedovoljeni ljubezni in tako na lepem zdrkne z viskega ugleda in sreče v kriminal. A še preden pride poslednja katastrofa, se Polajnar zave greha in dolžnosti ter se vrne k ženi, življenju in detu.

22-21 KINO UNION 22-21
Najslajnejša opereta letošnje sezone
CLO-CLO
Glasba: F. Lehár.
V gl. vlogah:
Marta Eggerth, Hans Moser, Leo Slezak, Ida Wüst.

Mimo te osrednje, napol tragične, napol romantične zgodbe pa se plete še tih, lepa ljubezen med Katrino hčerko Maričko in izgubljenim študentom Lojzutom, ki da je podoba pravega, neskaljenega doživlja, iz katerega odpira pisateljica razgled v neposrednejši in zato boljši, bolj smotno urejeni življenjski red.

Delo je ga. Metka Bučarjeva gamirala z vedrim, pristnim dolenskim obeležjem in je njega zanimivost stopnjevala še z vrsto izvirnih, avtohtonih ljudskih tipov, ki so kar prepisane iz preproste, netendenčnozno pojmovanega življenja. Tu so se komponistu odprle vse možnosti, da z glasbenimi vložki ilustrira dejanje in g. Danilo Bučar jih je v polni meri izkoristil. Zivahni stik modernega in prvotnega sveta, ki se srečujejo na točki, kakršno predstavlja Trška gora, mu je nudil na prebitek prilike, da združi folkloro žive ljudske pesmi s širokimi zamahi sodobnega jaza, in je dal v tem pogledu celo majhno mojstrovino. Nekatera mesta so užgala tako, da jih je bilo treba ponavljati. Pod neposrednim dojmom uprizoritve je občinstvo burno aklamiralo komponista - jubilanta, njegovi tovariši s Šentjakobke odra in prijatelji njegovega kulturnega dela pa so mu prinesli množico cvetja in drugih poklonov.

Vsem gre v enaki meri zasluga za uspeh: avtorici, komponistu, glasbenemu vodstvu, režiji, igračem, pevcem društva Tabora in onksteru Sokola I. Ga. Bučarjeva je v kreaciji brhke krmarice Katre izpričala, da seže njen igralski repertoar še mnogo čez vlogi starih tet in hudih žena. Dala je igro, ki je na intimnejših mestih zapustila najgloblji vtis. Prav tako je presenetil G. Hanžič, ki je z nastopom dokazal, da je zanj tudi izven mladostnih ljubimskih vlog še mnogo hvaležnega polja. Gdč. Grumova kot Maričko je svojim dosedanjim uspehom pridružila nov zavidan vredn uspeh. Pevsko dober je bil njen partner g. Drašler. Gdč. Cafutova in g. Vizjak sta dala dvojce vzornih kreacij. Posebno odsko delikateso pa predstavlja veseli kmečki trio g. Gnidovec, Moser, Gornik, ki je s svojim uspehom pridružio ga. Grguričeva. Za svoje veselo besedovanje v klasi dolječini in zlasti za pesem o smrti Martinka Kebra, ki jo prednaša g. Gornik, so želi salve smeha po dvorani.

Ob ustju Cetine

Omiš, pomladi 1936.

Ze pot ob morski obali iz Splita do ustja Cetine in do mesteca Omiša je polna pokrajinskih zanimivosti in kaj mikavna po zgodovinskih spominih, ki jih vzdobijo ob svoji blizbi 24 km dolgi progi. Podolgovata stena starinsko sivega Mosora ne raste neposredno iz morske gladine. Med njegovim vzhodjem in morsko obalo se razprostira dokaj širok položen pas rodovitne zemlje, ki so jo poleg domačih ilircev že v 4. stoletju pred Kr. r. kolonizirali stari Grki prav tako kakor Kaštelbanski zaliv s starogrškim Solinom in Trogirom. Ob pogledu na otoke Čiovo, Sulet in Brač, ki skupno s cetinsko obalo oklepajo morje kakor neizmerno veliko visokogorsko jezero in ob pogledu na strmi Mosor hodiš med ograjenimi vinogradi in duhtečimi maslinjaki.

Ob levi se ti kmalu prikaže veličanski kakor stolp strleči kamen z vasico Kamen; ob desni pa na strmem Holmu tik nad morjem Stobreč, starogrški Epetion, s slikovitimi ostanki nekdanjega mestnega ozidja. Z Mosora žubori proti morju potokček Zrnovica, katerega dolinica se vije visoko gori do vasiče z istim imenom. Lepota in krasota obale, ki raste takorekro z vsakim korakom. Stari gaji visokih, košatih pinj segajo tik do morja; njihova temno zelena barva se preliva z morsko svetlo sinjo; njihovo šelestenje se duži s šumljanjem morskih valov v čudovito lepo

ubrano pesem. Domači seljaki čisto izkopljejo iz svojih njiv rimske kamne; na srednji vek pa spominja Petar Črni s svojim nagrobnikom in v svojo cerkvico, ki mu jo je z ob časa žal že razgledal. Vasice Krilo, Sv. Martin in industrijski kraj Dugi rat s cementnimi kamnolomi in tovarnami so se razvile ob obali. Nekdo so morali prebivalci ponovno in tudi za dalj časa pred Turki bežati više na pobočje Mosora; tako so nastale višje težje vasiče Podstrana in Jesenice.

Vsa obmorska pokrajina med Splitom in Omišem, Poljica imenovana, pa je od 11. stoletja tja do začetka 19. stoletja tvorila tudi za benečanske vlade samostojno seljaško državičo, ki jo je leta 1298. kralj Stjepan Nemanjić listinsko izrecno pripoznal, ki pa je prenehala z begom svojega zadnjega kneza Zovića v Petrograd, ko se je bil upor proti takratni francoski oblasti izjavil. Ti pa zavijajo skoz selo Preko, ki je ponosno na svojo staro veleznimivo cerkev iz 11. stoletja, se sprehaša še malo po napravljenem svetu in že stoji ob ustju Cetine.

Kontrasti v barvah in v oblikah, ki se ti tu na mah pojavijo, so višek lepote v srednji Dalmaciji, one lepote, ki jo razodevajo lepe Dalmatinke s svojim grškim obrazom in licem ter s svojimi črnimi oglejti, mnogo obetajočimi očmi. Iz sinjega morja, iz srebrnasto ponehih se mehkih morskih valov rastejo neposredno tr-

de, strme skalnate stene in pečine v sivo, blede barvo svojih vrhov in grebenov. V vsavah kroži v velikanskih lokih bistri oki jastreb nad nedostopnimi, temno sinje zasenčenimi prepadi in razpokami; niže nad morjem se spušča galeb v elegantnih poletih in sunkih za svojim plenom. Kjer pa je priroda med skalo in morjem nabrala nekaj rodovitne zemlje, se boba tu južno sadje in oljka. Težko obloženi trpa pleza visoko v strmo skalovje. Skrbno ograjena s naloženim kamenjem ali z grmičevjem se svetlikavo rdeče rjave njivice, ograde, pod svojim bujnim klesjem v senci maslinjaka ali smokovnjaka. Resne ciprese stoje mirno kakor črne piramide pod svetlo razjarjenim sinjim nebom; visoke pinje vriskajo ob morskih sapicah v širokih vršičkih. Med skalami gori v temnosinjih barvah nemška perunika; osatica se ziblje z velikimi šopki v zlatih sončnih žarkih; ognjeno se rdečijo cvetovi granatnikov; belo ko sneg cvete mirta. V vrtovih se senčijo pestrobarvne vrtnice med agavami in palmami. Neposredno ob morju zija jo liki zaljaska velikanova skalnata vrata. Skozi nje drvi Cetina s svojimi svetlozelenimi vodami med navpičnimi stenami v naročje sinjega morja. Ozke, zamočvirjene travnike na njenem obrežju pokriva kakor bela snežna odeja v velikih množinah združena »vosa babaa« slovenska norica. Na držih tik pod stenami so kokerice pričarale na dan mehke živo rdeče blazine in velike modrikaste hincine se stiskajo med belo opranimi pečinami. Svetlozeleno strmišče s srebrno belim deblo visoki topoli proti nedostopnim,

nad 1000 m visokim skalnatim goram in stenam.

Radman, Slime in Podgradje so sela, katerih mlane rdeče drveče Cetina, preden se združi z morjem in se v njem umiri. Nad njimi se razširi struga zagonetnega kraškega potoka in voda se zajezi v majhno, dolgo ročno jezero, ki iz njega skače reka Mali Čuvaljevi. Česta vodna sprva ob reki navzgor tik ob strmih, navpičnih stenah; potem pa se vzpenja v smelih serpentinah do gorskega sela Zadvojje, ali Dvornik. Od tod nekaj korakov poš in pred sabo imaš 30 m visok slap Cetine — Veliko Gubavico — katerega bobnenje se čuje ob narašji vodi več ur hoda daleč. Divjo romantično penenje se vodorjva, ki grmi čez velikanske skalnate terase v stranske prepade in tolmuhe, se stopnjujejo razvaline gradu, ki so ga v gigantski svet kot svoje zadnje skrivališče in pribežališče postavili morski roparji, pirati.

Kajti Omiš, ob ustju Cetine na njenem levem bregu ležeče mesteco, ki je v zadnjih časih zaslovelo kot kopališče, še bolj pa kot središče vse dalmatinske industrije, sloneče na izrabljanju vodnih sil Cetine, je bilo v srednjem veku dolgo časa glavno oporišče morskih roparjev. Od tod so na svojih voznjakih z lahkim, brzimi ladjami nadlegovali in strahovali bogata dalmatinska mesta, dokler se niso morali slednji sami umakniti pred krilatimi benečanskimi levom. V ozadiju nad strmimi, tesnimi ulicami mesteca gledajo še zdaj slikovite razvaline dvah gradov ali utrd, v mesečini polne melahtojke, na mestecu in morje

in vsaj ena izmed teh utrd je služila piratom, medtem ko je druga za vlade hrvaških in pozneje ogrških kraljev dolgo varovala mestce pred benečanskimi napadi. Sledi in spomine na beneško oblast, ki je kakor drugod ob vzhodni obali Jadrana tudi v Omišu trajala od začetka 15. do konca 18. stoletja, nahajajo še zdaj na starih hišah, na grbih, na napisih in na ostankih starega mestnega obzidja. Škofijska palača, stolnica z umetniško znamenitim portikom, franjevaški samostan z Marijino cerkvico, idilno pokopališče z nagrobnimi napisi v glagolici in takozvani bosenci, potem pa kapelica sv. Petra na desnem bregu Cetine, one najstarejših kraških svetišč v naši državi, dvigajo privlačnost pokrajine ob ustju Cetine do zgodovinskega in umetniškega uživanja.

Na tem tesno omejenem prostoru med morjem, živim morjem in nemim, trdim skalovjem zori na razbojenem kamenju grozdje, ki kot prosek z nežnim okusom duži v sebi moč, ogenj, zdravje in sladkost južno dalmatinskega sonca. Če hoče potomce onih piratov iz Omiša poznati, se moraš z njimi petljati v črni temni noči na morje na ribji lov, drugi dan pa med nje se sesti v podrum, v črni vinotoč, naravnost med vinake sode. Mestnašeni mornarji in ribiči, lopa, vitka dekleta z dolgimi črnimi kitami, živi pogleda, resni pomenki, ognjevitja pesem ti bodo dokazali, da se je še nekaj prietno starega ohranilo ob ustju Cetina.

Da. F. M.

Gospodarstvo

Borba za frank

Kakor je »Jutro« že v nedeljo poročalo, se je zadnje dni preteklega tedna ataka na francoski frank poostila in je bila francoska banka primorana v obrambo franka povišati diskont od 3,5 na 5%. Že v soboto je bila na mednarodnih tržiščih ponudba frankov izredno velika in je bil angleški valutni intervencijski fond prisiljen v zaščito franka prevzeti znaten del ponudbe. Nervoznost in nesigurnost, ki vladata na mednarodnih deviznih tržiščih glede franka, se kaže zlasti v naglem naraščanju depozitne stavke za francoske franko, ki se je v soboto dvignil od 15 na 22%.

V Londonu računajo bolj kakor kdaj prej z devalvacijo franka, kar utemeljujejo približno tako-le: Lani je Laval napovedal ostro deflacijsko politiko v zaščito stabilnosti franka ter je pričel izvajati pritisk na cene in plače. Obljubil je, da se cene ne bodo več dvignile, temveč da bo dosegel znižanje za 10%. Restringiral je državne izdatke in znižal plače državnih namestencev za 10%. Pričakovani rezultat pa je izostal. Indeks cen v trgovini na debelo se je od lanskega avgusta do letošnjega februarja dvignil od 68 na 77 točk, torej za 13%. Ta dvig se gotovo lahko v znatni meri pripisuje povišanju cen surovin na svetovnem trgu in še ni inflacijski pojav. Seveda so to tudi cene v trgovini na drobno v istem času narasle od 85 na 92 točk. V tem dejstvu pa vidijo francoski namestenci in delavci poslabšanje njihovega položaja. Iz vsega tega je razvidno, da Lavalova akcija za deflacijo cen ni uspela in da je francoski nivo cen še vedno previsok v primeri s svetovnim nivojem cen, ki se mu ni prav nič približal. Zato so razlogi za slabost franka nadalje dani.

Gotovo bi bilo najenostavneje, da bi Francija z ukinjenjem uvoznih omejitev in z uprostitvijo uvoza izsilila padec cen na notranjem trgu. Na tak ukrep pa

spričo gospodarskega nacionalizma v Franciji ni misliti. Izravnavanje med previsokim nivojem cen n svetovnimi cenami se da potem doseči le od denarne strani, torej z devalvacijo. Po dovršeni devalvaciji ne bi bilo ovir za ukinjenje uvoznih omejitev. Na ta način bi se rešilo tudi vprašanje kreditne potrebe francoskega državnega zaklada, ki danes v Franciji ne more dobiti posojila po primerni obretni meri in mora za kratkoročna posojila na denarnem trgu plačati dva in polkrat toliko obresti, nego angleški državni zaklad. Po izvršeni devalvaciji bi prišli v Franciji takoj na trg tesavirani kapitali in bi nastala velika ponudba na denarnem in kapitalnem trgu.

Devalvacija marke za 40%?

Kakor poroča »Prager Presse« je po zanesljivih vestih iz Nemčije računati v kratkem z devalvacijo marke, ki se ji Nemčija ne more več izogniti. V poučenih krogih zatrjujejo, da je računati s 40% devalvacijo, ker je tek obseg devalvacije potreben za izravnavo nemškega nivoja cen z mednarodnimi cenami. Za našo državo bi bila devalvacija marke mnogo pomembnejša nego devalvacija franka, kajti v klirinskem prometu s Francijo smo dolžniki za okrog 90 milijonov Din in bi se ob priliki devalvacije zmanjšal tudi naš dolg v Franciji, ki gre v milijardne zneske. Devalvacija marke pa bi za nas pomenila izgubo, ker imamo v Nemčiji znatno klirinsko terjatev v markah, ki znaša po oficelnem tečaju računamo okrog 470 milijonov Din in bi pri 40% devalvaciji izgubili okrog 190 milijonov. Seveda na je treba pripomniti, da so del te izgube nešči izvozniki, ki utrpeli na ta način, da prodajo svoje klirinske čeke in klirinske nakaznice po tečaju nekaj iznad 14 Din nasproti oficelnemu tečaju 17,55. Današnji tečaj za nemške klirinske marke v privatnem kliringu je ustreza devalvaciji marke za preko 20%.

Ljubljanska kreditna banka

Dne 28. marca se je vršil občni zbor delničarjev Ljubljanske kreditne banke pod predsedstvom Alojzija Vodnika. Iz poročila upravnega sveta, ki ga je podal glavni ravnatelj Krofta, posnemamo, da je banka nadaljevala staro poslovanje z vnovčevanjem obresti in odrediteljnih odplačil. Starim upnikom je poleg izjemnih izplačil likvidirala vse dospele obresti in od kapitala vloge do Din 2.000. Skupna vsota vseh izplačil in kompenzacij iz starih vlog, izvršenih v času od uveljavljanja uredbe od 31. 12. 1935. znaša Din 107.769.000.

Novo poslovanje banke daje sliko stalnega napredka. V teku poslovnega leta 1935 so narasle nove vloge od Din 44.000.00 na Din 63.000.000, torej skoraj za 50%. Od tega zneska ima banka nad 26 milijonov razpoložljive gotovine v blagajnah in na žiro-računih državnih denarnih zavodov. Ostanek je plasiran v izključno dobrih kratkoročnih poslih.

Občni zbor je soglasno odobril poslovno poročilo in bilanco za leto 1935. In odobril od upravnega sveta predloženo razdelitev čistega dobička, ki znaša Din 3.417.432,54 po izvršenih odpisih na nepremičninah, inventarju in dvomljivih terjatev. Od tega se dodeli rezervam in pokojninskemu skladu Din 2.666.504,60.

V smislu sklepa obnega zbora prejmejo prioritetni delničarji za leto 1935 na svoje delnice 4% dividendo.

Pri nadomestnih volitvah v upravni svet so bili ponovno izvoljeni inž. Oskar Dračar, dr. Ernest Rekar, Herbert Woschnagg in Jakob Zadravec, v nadzorstvo pa dr. Ivan Bolé, dr. Janko Kersnik, Viktor Naglas, Miloš Oset in Mirko Stepič.

„FOSTOK“

Igralnica za stave na nogometne tekme Beograd, Pašičeva 4 je izplačala prošle nedelje Din 2.822.773.— za katero vsoto morete v srečnem slučaju dobiti STOTNE TISOČEV DINARJEV. Filijala »Fostok«: Ljubljana: BEUK KILJAN, Kongresni trg 4. SPREJMEMO ZASTOPNIKE.

Gospodarske vesti

— Poštna hranilnica ne obstuje vlog preko 100.000 Din. Generalna direktorja Poštne hranilnice v Beogradu objavlja v »Službenih novinah« od 28. t.m. spremembe in dopolnitve za poslovanje s Pošto hranilnico. Najvažnejša sprememba se nanaša na dosedanj 29 (novi 31) navodil, kjer se razveljavi določba, da sprejema Poštna hranilnica hranilne vloge v neomejenih zneskih. Vstavi pa določbo, po kateri sprejema Poštna hranilnica le vloge do 100.000 Din. Dosedanji čl. 33. pa se spremeni v toliko da Poštna hranilnica na vloge, ki presegajo 100.000 Din ne odobrava nikakih obresti.

— Pogajanja z Nemčijo, ki se vršijo v okviru jugoslovensko-nemškega odbora v Zagrebu, so se precej zavlekla. Nemška delegacija je ponovno zahtevala Instrukcije iz Berlina pa tudi naša delegacija še čaka odločitve glede vprašanja uvozne kontrole, ki je v tesni zvezi z vprašanjem likvidacije naših klirinskih terjatev v Nemčiji.

— Naraščanje naše produkcije zlata, v zadnjih letih se je naša produkcija zlata prav znatno povečala, kar je pripomoglo do tega, da je narasla zlata podlaga naše Narodne banke. Že v lanskem letu je Narodna banka odkupila okrog 3400 kg doma pridobljenega zlata v vrednosti 165 milijonov Din. Letos pa kaže, da to produkcija še mnogo večja. Iz Beograda poročajo, da je rudnik zlata v Peku znatno povečal svojo produkcijsko kapaciteto, tako da lahko sedaj mesečno pridobi 30 kg čistega zlata ali 360 kg na leto. Rudnik zlata v Nerresnici je pričel delovati s polno paro in pridobiva sedaj 16 do 25 kg zlata mesečno.

— Zveza združenj gostilničarskih obrti dravske banovine v Ljubljani to imela 3. aprila ob pol 10. v gornji dvorani Narodnega doma v Ptujju tretji redni občni zbor. Na dnevnem redu so med drugim poročila zveze uprave, obračun za lansko in proračun za letošnje leto, poročilo nadzorstva in poročilo o strokovnem listu ter volitve predsednika, podpredsednika, 14 članov zveze ožje uprave, 3 članov nadzorstva in 12 članov širšega zveznega odbora.

— Dobave. Direkcija državnega rudnika v Kaknju sprejema do 25. aprila ponudbe za dobavo električnega motorja. Dne 1. aprila bo v intendanturi dravske divizijske oblasti v Ljubljani III. ofertna licitacija za dobavo mesa ljubljanski garniziji za čas od 1. aprila do 30. septembra t.l. Dne 1. aprila bo pri štatu savske divizijske oblasti v Zagrebu ofertna licitacija za dobavo 11.100 kg kisa in 10.700 kg bečule. Dne 1. aprila bo v intendanturi dravske divizijske oblasti v Ljubljani prva ofertna licitacija za dobavo 5.315 m drv za potrebe vojaštva.

— Licitacije. Dne 2. aprila bo v intendanturi štata dravske divizijske oblasti v Ljubljani ofertna licitacija za dobavo olja, kisa, kave, paprike, kavinskih konzerv, ječmena, čaja in cikorije. Dne 15. aprila bo v dravski delavnici v Ljubljani ofertna licitacija za dobavo raznih vijakov z maticami, raznega železa, impregniranega platna, raznih žebeljev, usnja, voska, suhe barve, fimeže, terpentina, silikata, gorske krede, raznih ošpičev ter kiskisa. Dne 7. aprila bo pri upravi policije v Zagrebu ofertna licitacija za nabavo 250 plaščev in 8. aprila glede nabave 394 hlače za policijsko stražo v Zagrebu. Dne 15. aprila bo pri ekonomskem oddelku generalne direktorije drž. žel. v Beogradu ofertna licitacija za dobavo raznega jekla ter jeklene žice, 16. aprila glede dobave razne železne žice, železnih mrež, matic in vijakov z maticami. Dne 27. aprila bo pri upravi VI. oddelka vojno-tehničnega zavoda v Kamniku ofertna licitacija glede dobave 500.000 kg amonijskega kisa in 100.000 kg kalijevega solitra, 28. aprila glede dobave

Imenovanja novih šolskih upraviteljev

Kakor poroča »Slovenec«, so bili razrešeni dolžnosti šolskega upravitelja:

Josip Jaklič v Kočevju, Franja Bratančič v Konjicah, Robert Plavšak v Trbovljah, Leopoldina Kovič-Plevelj v Jevnici, Ivan Michler in Ivan Stupica v Ljubljani, Ivan Šmajdek v St. Vidu nad Ljubljano, Anton Grmek na Ježici, Anton Pristou v Borovnici, Milka Bračič v Mariboru, Franc Zagorac v Novem mestu, Janko Lešnik in Uroš Peček v Ptujju, Leopold Baeblar v Radovljici, Josip Vrbič v Stični, Franc Voglar v Celju, Rudolf Vudler v Petrovčah, Franjo Venturini v Laporju pri Mariboru, Valentina Kaukler v Ptujju, Henrik Schell v Konjicah, Miroslav Praetnik v Homcu pri Konjicah, Franc Mercina v Grahovem, Nikola Flisar v Gaberju pri Dolnji Lendavi, Anton Gaberc v Ižakovcih pri Dol. Lendavi, Alojzij Ponikvar v Podgradu pri Novem mestu,

Ivan Najžar v Središču, Drago Mayer pri Sv. Marjeti pri Laškem, Kvirin Pertl v Kapeli pri Ljutomeru, Fran Jamšek na Bregu pri Ptujju, Fran Korban pri Sv. Petru na Med. selu, Karel Kobale v Podčetrku, Anton Potocnik v Podsedri, Franc Erker v Stopičah, Franc Poplatnik pri Sv. Tomažu pri Ormožu, Albin Schmid na Dobrni, Franja Bezjak v Smihelu pri Žužemberku in Anton Robič pri Sv. Petru pod Sv. gorami.

Na upraviteljska mesta, ki so bila na ta način izpraznjena, in na še prej prazna mesta so bili na novo imenovani za šolske upravitelje:

V breziškem srezu: Oton Mikulič v Globokem

V celjskem srezu: Vasilav Povh, v Dramljah, Franc Lužnik v Celju, Janko Kramer v Celju, Zorko Kotnik v Petrovčah.

V črnomeljškem srezu: Špiško Kristan

70.000 kg konopnene preje, 65.000 kg raznega zavojnega papirja, 29. aprila glede dobave 40.000 kg belega parafina in 12.000 kg olja za kamniktit. Avtomobilski polk 2. armijske oblasti v Sarajevu prodaja potom ofertne licitacije 30. aprila 100.000 kg odpadkov od železa in 30.000 kg odpadkov od gume.

Borze

30. marca.

Na ljubljanski borzi se je deviza New York danes ponovno okrepila. V privatnem kliringu so se trgovali avstrijski šilingi po 9,31, angleški funti pa po 250. V zagrebškem privatnem kliringu so se trgovali avstrijski šilingi po 9,25 (v Beogradu po 9,22), angleški funti po 250, grški boni po 30,75 in španske pezete po 6,25. Nemški klirinski čeki so se trgovali v Ljubljani po 13,96, v Zagrebu po 13,91 in v Beogradu po 13,940.

Na zagrebškem efektinem tržišču se je vojna škoda trgovala po 359 (v Beogradu po 360 do 360,25). V ostalih državnih vrednotah ni bilo prometa.

Devize

Ljubljana. Amsterdam 2955,30 — 2996,90, Berlin 1748 — 1762,36, Bruselj 737,75 — 742,81, Curih 1424,22 — 1431,29, London 215,62 — 217,67, New York 4336,79 — 4373,11, Pariz 287,75 — 289,18, Praga 180,47 — 181,58.

Curih. Beograd 7, Pariz 20,2250, London 15,1850, New York 307, Bruselj 51,90, Milan 24,30, Madrid 41,9250, Amsterdam 207,90, Berlin 122,95, Dunaj 56,30, Stockholm 78,30, Oslo 76,30, København 67,80, Praga 12,70, Varšava 57,7750, Atene 2,90, Bukarešta 2,50.

Effeti

Zagreb. Drzavne vrednote: Vojna škoda 358 — 360, 4% agrarne 45,50 — 47, 6% begluške 65,50 den., 6% dalm. agrarne 61,50 den., 7% invest. 80,25 den., 7% stabiliz. 79 — 80, 7% Blair 72,50 — 73,50, 7% Drž. hip. banka 81,50 den., 8% Blair 81,25 den.; delnice: PAB 246 — 250, Trboveljska 115 den., Sečerna Osijek 140 — 150.

Beograd. Vojna škoda 359,50 — 360,50 (360 — 360,25), 4% agrarne 46,25 den., 6% begluške 66 — 66,25 (66,20 — 66,35), 7% invest. 82 — 82,50, 7% Blair 73 — 73,50, 8% Blair 81,50 — 83, Narodna banka 6360 — 6450, PAB 246 — 246,50 (245,50 — 246).

Blagovna tržišča

21TO

+ Chicago, 30. marca. Začetni tečaji: pšenica: za maj 96,75, za julij 87,75, za sept. 86,625; koruza: za maj 60,125, za sept. 60.

+ Winnipeg, 30. marca. Začetni tečaji: pšenica: za maj 82,375, za julij 83,375, za oktober 83,75.

+ Novosaška blagovna borza (30. t.m.) Tendenci nespremenjena. Pšenica: baška in sremska 158—161, okol. Sombor 157—159; ladja Tisa ali Begej 160 — 163; slavonska 164 — 166; banatska 159 — 164. Oves: baški in sremski in slavonski 135 — 139. Ječmen: baški in sremski 64 kg 137,50 — 145. Koruza: baška in sremska 108 — 109, banatska 108 — 109. Moka: baška in banatska »0« in »0gg« 250 — 260; »2« 230 — 240; »5« 210 — 220; »6« 190 — 200; »7« 157,50 — 165; »8« 102,50 — 105. Otrubi: baški, sremski in banatski 94 — 98. Pižol: baški in nemški beli 70 — 175.

+ Budimpeštanska terminska borza (30. t.m.) Tendenci prijazna. Pšenica: za maj 16,21 — 16,22; koruza: za maj 13,22 — 13,24, za julij 13,70 — 13,72.

Pri vretju v črevesju in zagatenju

zanestljivo učinkuje že — časa naravne FRANZ-JOSEFOVE grenčice.

Ogl. reg. 8. br. 15485/36

eah, Ivan Rigler v Jevnici, Ivan Lassar v Stični.

V mestu in srezu Ljubljani: Pavel Lavrič, Janko Grad, Josip Vider in Peter Horn v Ljubljani; Hinko Legiša v Šmarju, Anton Lomšek na Ježici, Rudolf Znidaršič v Črnučah, Ivan Primožič pri D. M. v Polju, Leopold Hladnik v St. Vidu, Franc Remškar v Preserju, Franc Belin v Ligojnu, Anton Miklavčič v Borovnici, Janez Hartman v Zaplani.

V logaškem srezu: Anton Skubic v Cerknici.

V ljubljanskem srezu: Julija Stopar, Robič v Ljutomeru, Peter Nemec v Ščavnici, Branko Sušič na Železni gori, Hinko Šmudler v Cezanjevcih.

V srezu Maribor-desni breg: Marija Gorican v Slov. Bistrici, Vekoslav Keg' v Reki pri Hočah, Ivan Vokač v Zgornji Polskavi, Franc Kerhlanke v Pobrežju.

V srezu Maribor-levi breg: Ivan Velišek pri Sv. Barbari, Josip Puhr v Kamnici, Franc Erzenjak pri Sv. Martinu, Marija Kožuh pri Sv. Juriju, Ludvik Petrič, Franja Reboj in Ivan Fejnik v Mariboru.

V murškosobotškem srezu: Roman Furek v Brezovici, Viktor Stanjko v Gederovcih, Oton Fetič v Gerlinčih, Franc Horvat v Kančevcih, Anton Laznička v Kramarovcih, Viktor Černy v Mačkovicu, Vinko Frahm v Prosenjakovcih, Ivan Hribar v Težanovcih, Karel Škerget v Zvenjavah.

V novomeškem srezu: Justina Urbančič v Ajdovcu, Marija Lavrič v Dolžu, Gustav Krašovec v Lazah, Alojzij Primožič v Poljanah, Avrelj Tazelj na Selu pri Šumberku, Ivan Baškovič v Malem Slatniku, Ivan Resman v Toplicah, Franja Kenda v Černošnjicah, Pavla Japelj v Hinju, Ivan Mihelčič v Dobrničah, Vencelav Skebe v Novem mestu.

V ptujškem srezu: Dragotin Zupančič v Dornovi, Vilijog Kotnik pri Sv. Marjeti, Rihard Papst v Ormožu, Franc Vičar v Polensaku, Ignac Petje v Hajdini, Ambrozij Rusjan v Ptujju, Franc Samec pri Sv. Marku, Ljudevit Mušič, Ljudmila Gulin in Cezar Sancin v Ptujju.

V radovijskem srezu: Boris Grad na Bledu, Ivan Sirmik v Ovsišah.

V slovenjegraškem srezu: Josip Verčovnik pri St. Ilju, Rihard Gorjup pri Sv. Joštu, Stefanija Vrbnjak v Selih-Vrhah, Stefan Kaiser pri Sv. Miklavžu.

V škofjeloškem okraju: Edvin Clemente v Železnikih, Jakob Rojic v Škofji Loki, Edvard Vidic v Retečah, Josip Prapš v Trebnjem.

V šmarškem srezu: Karel Černigoj v Orlinjah, Eliza Kukovec v Stopercah, Albert Čok v Zagorju, Janko Kravarič pri Sv. Petru.

Sokol

Zbor društvenih načelnikov in načelnice celjske sokolske župe

Nedavno se je bilo zbralo v Narodnem domu v Celju okoli 90 načelnikov in načelnice iz vse župe. Zbor je vodil župni načelnik br. Poljšak Rastko iz Laškega, ki je v uvodu pozdravil saveznega načelnika br. dr. Pichlerja in zastopnike Celjske sokolske župe starostu br. Smrtnika, tajnika br. Čepina in prosvetarja br. Vrstovška. Naglasiti je treba, da je prvič v zgodovini celjske župe prisostvoval takemu zboru savezni načelnik, ki je nalašč v to svrhu prišel iz Beograda. V imenu župne uprave je zbor pozdravil župni starosta br. Smrtnik Jože, ki je izpodbujal navzočne k vztrajnemu delu.

Poročilih načelnika in načelnice iz raznih poročevalcev za odseke je zbor razpravljal o delu v letu 1936. Soglasno je bilo sklenjeno, da bo 14. junija župni zlet v Celju, združen s tekmi vseh oddelkov. Letos bo tekmovala tudi deca. Na prejšnji večer bo slavnostna akademija. Poleg raznih tečajev bodo še tekme v prostih panogah in igrah, ki jih župa prireja vsako leto. Župa se je razdelila v tehničen oziroma na 10 okrožij, da se delo na ta način poži.

Pri volitvah je bil ponovno izvoljen za načelnika br. Poljšak Rastko, za I. namestnika br. Grobelnik iz Celja, za II. namestnika br. Verk iz Sevnice, za III. namestnika br. Klun iz Zagorja; za načelnico spet s. Gruđnova iz Celja, za I. namestnico s. Klunova iz Zagorja, za II. namestnico s. Juvančeva iz Sevnice in za III. namestnico s. Krizmaničeva iz Gornjega grada.

Pri slučajnostih se je oglašil k besedi savezni načelnik br. dr. Pichler in v jedrnatih besedah dal vsem novega impulza za sokolsko delo na deželi, ki se bori s časovnimi težkočami.

Zatem se je razvila dolga in stvarna debata, po kateri je br. Poljšak zaključil em izmed doslej najlepših sokolskih zborovanj v Celju.

Akademija vojniškega šola je bila 25. marca in pokazala delavnost v vseh oddekih. Na tej sicer skromni prireditvi se je zrcalilo vzorno delo društvenih prednjakov. Kdor je videl vrste vojniškega šola pred meseci, je lahko zdaj ugotovil velikanski napredek novincev, ki so vsa časa redno in z ljubeznijo posekali telovadbo. Akademijo je otvoril br. starosta in v govoru pozval članstvo k še intenzivnejšemu delu. Najlepši in bratski pozdrav je pa v prvi vrsti veljal najvišjemu Sokolu Nj. Vel. kralju Petru II. Vse točke je na klavirju spremljala s. Jančovičeva, Zal, je bila akademija kratka. Vsi gledalci bi radi še in še gledali, ker so bile vse izvedbe res odlične. Predsednišemu zboru za tako lepo prireditve in njihov trud veljaj bratska zahvala!

Iz življenja na deželi

Iz Novega mesta

n— Velik dar. Krajevni invalidski organizaciji je poklonil 10.000 Din poslanec g. dr. Josip Režek.

n— Nov park. Staro pokopališče dobiva zadnje dneve novo lice. Prostor se čisti, uravnava se že grede in izpeljuje pota. Tudi staro dreve se umika in bo naredilo prostor drugemu drevu, ki bo v bodoče krasilo Kettejev park.

n— Četrte boljše zapovedi prav nič ne uvažujeta sinova 61 letnega posestnika Ivana Majna iz Polja, občina Tržišče. Oba sinova sta se napotila pred dnevi v soednjo vas, kjer sta že delala delala pri nekem vinogradniku, zvečer pa sta se vrnila na očetov dom in pri prihodu zahtevala od očeta, da jima pripravi večerjo. To pa jima je oče odbil s pripombo, naj gresta na večerjo tja, kjer sta delala že dan. Očetov odgovor je oba sinova tako razjaril, da sta nenadno skočila nanj z nožema. Ubogemu očetu sta sirova fant prizadejala po vsem životu nešteto hudih ran. Poškodovanca so morali pripeljati v bolnišnico usmiljenih orlov.

n— Nevarno poškodovan. Nič hudega slučaja je šel po cesti proti Malinam pri Semiču 18 letni posestnikov sin Vulič Stefan. Nasproti so mu prišli neki kopači in je eden izmed njih brez povič udaril ubogega fanta s kopačico po glavi, da mu je presekala lobanjo. V brezupnem stanju so prepeljali podivjančeve žrtev v bolnišnico, kjer se bori s smrtjo.

Iz Ptuja

J— Razvite prepore podmladke JS na Hajdini. Med agine podmladke JS lahko štejemo tudi onega na Hajdini, ki ga vodi poverjenica učiteljica ga. Zegova Eliza. Podmladek je pridno zbiral prispevke in si nebevil lep prapor, ki so ga slovesno razvili v nedeljo. Blagoslovitev je opravil domači župnik g. Skuhala, kumovala pa je učiteljica g. Voričeva Henrika, ki je na prapor pripela krasen svilen trak z zlatim napisom. Mladino je nato nagovoril šolski upravitelj g. Petje Ignac, govoril pa je tudi šolski nadzornik iz Ptuja g. Davorin Šterk, ki je podmladek obenem pozdravil tudi v imenu krajevnega odbora JS v Ptujju.

J— Nevaren nočni požar. V nedeljo je okoli 3. zjutraj nastal ožen v gospodarskem poslopju posestnika Breznika Jožeta v Podvincih pri Ptujju. Domači so komaj rešili živino, med tem ko so morali vozove in drugo gospodarsko orodje prepustiti plamenom. Na pomoč so prihiteli gasilci iz Gabernika, Dornove in Spuhlje. Gasenje je bilo zelo težavno, ker je primanjkovalo vode. Domneva se, da je bil ogenj podtaknjen.

J— Kino bo predvajal v sredo in četrtek obakrat ob 20. film »Lahka konjenica«. Predigra Merkurjev tednik.

Iz Ljutomera

Ij— Velik sadjarski zbor v Ljutomeru. Po razglasu Sadjarskega in vrtnarskega društva za dravsko banovino v Ljubljani bo 5. aprila ob 9. v meščanski šoli v Ljutomeru zborovanje članov SVD in prijateljev sadjarstva iz Ljutomerkega srezu. Na zbor se vabijo tudi kmečki posestniki, ki še niso člani, osobito iz obmejnih krajev srezu, in sploh vsi, ki se počajo s pridelovanjem in prodajo sadja.

Naše gledališče

DRAMA

Torek 31. Zaprto. Sreda 1. aprila: Juarez in Maksimilijan. Red C.

Premiera Werflove zgodovinske drame »Juarez in Maksimilijan« v režiji inž. vrh. Bojana Stupice, ki je napravil tudi osnutke za inscenacijo dela bo jutri. Ima 12 slik. Glavno vlogo meksikanskega cesarja Maksimilijana igra g. Levar.

OPERA

Torek 31. Zaprto. Sreda 1. aprila: Kavalir z rožo. Red Sreda.

Cetrtak 2. A propos, kaj dela Anđelja? Red Cetrtak. Petek 3. Ob 15. Sveti Anton, vseh ljubljenskih patron. Izvzem. Globoko znižane cene.

Dijaka predstava v operi bo v petek ob 15. ljubezna, zabavna češka opereta »Sveti Anton, vseh ljubljenskih patron«.

Šentjakebski gledališki oder

Cetrtak, 2. Na Trški gori.

Sobota, 4. Na Trški gori.

Nedelja, 5. Na Trški gori.

Mariborsko gledališče

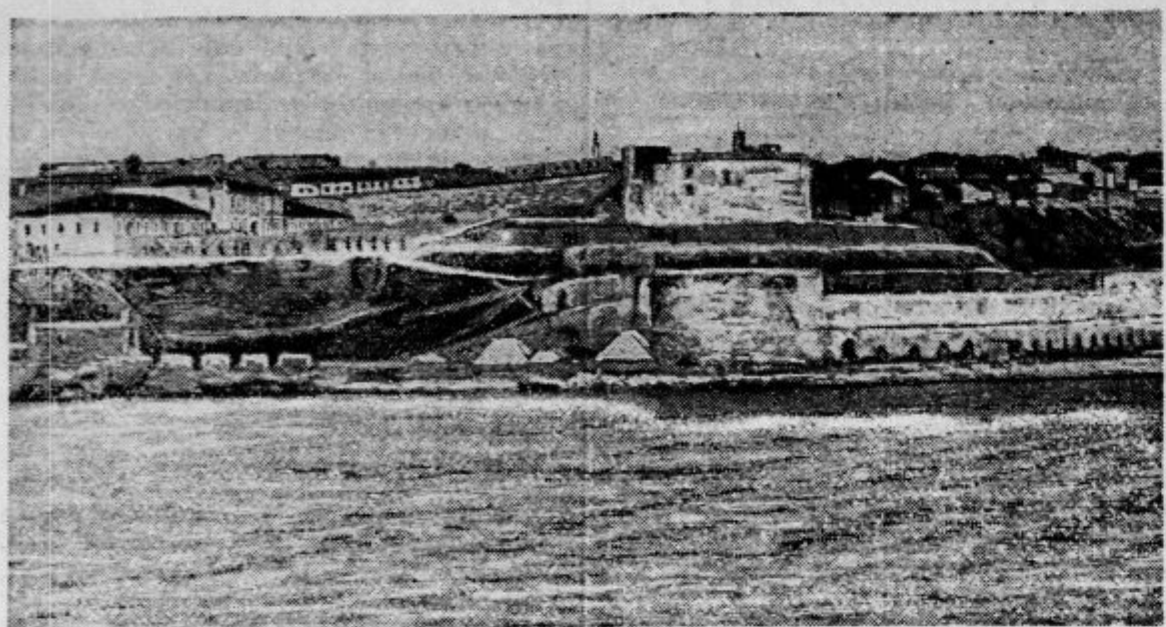
Torek, 31. Siromakovo jagnje. B.

Sreda, 1. aprila: Zaprto.

Samo do 5. aprila

Dardanele hočejo utrditi

Zgodovinska morska ožina, ki je imela že v najstarejših časih velik pomen — Razgovori med diplomati — Kakšen bo končni rezultat?

Dardanelska morska ožina, ki jo hoče Turčija zopet utrditi

Zadnje dni so se v listih pojavili glasovi, da želi po nemški zasedbi Porenia tudi Turčija ponovno utrditi Dardanele. O stvari trenutno se razpravljajo mednarodni diplomati.

Dardanele so 2 do 5 km široka morska ožina, segajoča 65 km daleč od Egejskega do Marmarskega morja. Ožina je važna posebno zategadelj, ker predstavlja ločino med dvema deloma sveta. Že pred svetovno vojno so bile Dardanele predmet politike in sporna točka v takozvanem orientalskem vprašanju. Dardanele (stari Helespont) so

namreč strateški ključ Bospora, ključ do Carigrada, ki je bil že od 18. stoletja cilj caristične Rusije. Ko sta se 1. 1809 sestala na splavu reke Nijem Napoleon in ruski car Aleksander I. je slednji izrazil željo po Carigradu. Napoleon ga je kratko zavrnil, da v to ne more privoliti — zaradi tega ne, ker pomeni last Carigrada oblast nad svetom.

Zemljepisna lega Dardanel med državami stare Evrope in Prednje Azije je že razmeroma rano spravila morske ožine v povestnico. Tukaj je že Kserkses napravil

most za v Evropo, ko je podvzel ova-jaško vojno proti Grški. A tudi Aleksander Veliki je korakal čez Helespont, kakor so to storili stoletja pozneje tudi Osman pod Sulejmanom. V borbi med Turki in Benečani so igrali Dardanele takisto pomembno vlogo. L. 1770. so Rusi zamenjale ob- streževali utrdbe in l. 1807. si je angleška mornarica pod Duckworthom le mukoma ukrčila prehod do Carigrada. V pogodbi iz l. 1841. med vesilami in Turčijo so se velesile sporazumele, da ne bodo dovolile nobeni vojni ladji vstopa v dardanelsko morsko ožino.

Med svetovno vojno so se bile za Darda- nele ogorčene bitke, od katerih je znana posebno bitka za Kum-Kale ter bitka pri Sid ul Bahru. Kabi-Tepe in Anaforti. Zama- no so naskakovali Angleži in Francozi pod poveljstvom generala Hamiltona polo- žaje Limana v Sandersa in Džemala paše. Ko je bil končno lord Kitchener pozvan iz Egipta v Dardanele, je takoj spoznal brez- upnost te borbe in odredil umik antantnih čet.

Mirovna pogodba od 11. maja 1920. v Sevresu je dala dardanelskim ožinam zna- čaj internacionalizacije. Tudi revizija mi- rovne pogodbe v Lausanni v juliju 1923. je vzdržala zahtevo, da morajo ostati dar- danelske ožine razorožene. Te določbe so zadele celo grška otoka Samotaki in Limnos ter turška otoka Imbros in Tene- dos, ki ležita pred vodom v Dardanele. Samo za Carigrad je bilo izjemoma dovo- ljeno, da sme imeti garnizijo z 12.000 mož- mi.

„Jama gori!“ — Mišnica smrti

1200 mož v ognju in strupenem zraku

Ta mesec je minila trideseta obletnica naj- strašnejše jamske katastrofe, kar jih pozna zgodovina rudarstva, katastrofe v severno- francoskem premostitvenem Courrieresu pri Lensu, ki je zahtevala 1200 človeških žrtev. 10. marca 1906, proti 5. zjutraj je odšel nočni posad, v istem času se je spravljal v jamo dnevni posad, 1800 mož. Eno uro po- zneje se je zgodila strašna nesreča...

Rudarji, ki so delali v rovi, so hipoma začeli vrtati grmenje in suneje iz glo- bine. Nekoliko hipov na to je zavalo, ka- kor da hoče silen vihar privreči na površje. In res je siknil strašen vrtnec iz vhoda v jamo. Ta vrtnec je bil tako silovit, da je pognal streho nad jamo v zrak in razgibal težko naložene premostitvene vozove. Neke- mu rudarju, ki je stal 20 m od vhoda, je kos kovine, ki ga je odtrgal veter in ga zagnal kakor meteor skozi zrak, raztreščil lotanjo.

Se preden so se ljudje zavedli od prvega strahu, so planili iz sosednje jame neke- ri rudarji. Kričali so, jokali in se vedli ka- kor zbuznani. „Jama gori!“ to je bilo vse, kar so mogli spraviti iz sebe. Nastala je panika, vse je bežalo. Iz nesrečne jame se je začel dvigati tenak dim, strupeni plini so okužili ozračje daleč naokrog. Spodaj pa, v globlini 300 m, se je nadaljevalo množično umiranje...

Nazvleč neznanjski nevarnosti, ki je pre- tila vsemu živemu, so takoj organizirali reševalna dela. Skozi najgostejši dim in strupene pare so si pogumni možje krčili pot v kraljestvu smrti. V globlini kakšnih 100 m so težili ob prve žrte katastrofe. V nerazrešljivem kaosu tramov in premo- stitvenih skal so se dvigale pred njimi v ne- jasnem svetlu svetilk gore človeških in kon- skih trupel, strašno zmaličenih, raztrganih in sežganih. Iz teh kupov je bilo slišati grozno ječanje ranjenecv in umirajočih. Poškodbe na truplih, ki so jih spravili na površje, se ne dajo popisati. Pri mnogih truplih sploh ni bilo mogoče reči, da so od ljudi. Enim so manjkale glave, druga so imela razparane trebuhe, iz katerih je si- lilo ožgano drobovje. Skoraj vse žrte so bile razgaljene. Da so lahko prodrali do njih, je bilo treba šele korak za korakom izprazniti rove, ki so bili napolnjeni z raz- bitimi tramovi in masami premoga. Večina mrtvecev je kazala vse znake zastrupljenja z jamskim plinom. Mnogi niso niti zbijali vtisa, da so mrtvi, temveč je bilo videti, kakor da pokojno spijo brez znaka smrtno- ga strahu ali bolečine.

Reševalci so delali z mrzlično naglico. Nekateri med njimi so se zadušili v rovi, ali pa so jih zmečkali ruševje se premostit- veni skladi. Končno so morali ustaviti vse reševalno delo, ker so se strupeni plini preveč razvili ter je od trupe preveč za- udarjalo in je postala vročina tako silna, da ni bilo mogoče naprej.

Približno iz globine 300 m je bilo slišati obupne krike zaprtih rudarjev. Reševalci so jim mogli približati le na 130 m, potem pa so morali nazaj, ker se je začelo vse po- dirati. Ljudje, ki so bili v jami zaprti, so morali žalostno poginiti.

Strašni so bili tudi prizori pred vodom v jame. Velikanske množice so jih oblegale, otroci so kričali ženske so si pulile v bo- lečini lase, možje so jokali. Skupine žensk so skušale znova navaliati k vodom, da bi se udeležile reševalnega dela. Morali so zavoljo reda poklicati vojaštvo na pomoč. Pri tem je prišlo med razburjeno maso do ogorčenih prizorov. Množica se ni strasila dajansko napadati vojaštvo in orožništvo.

12. marca je prispela iz sosednega vest- falskega premostitvenega „Hibernia“ na po- moč nemška reševalna ekspedicijska, 12 mož, samih specialistov za reševanje, opremlje- nih s tedaj najmodernejšimi pripomočki. Edino tako je bilo mogoče prodrati v glo- bino in delati čudeže z dviganjem trupel in mož, ki so še ostali živi. Do 11. zvečer so ti možje skozi neznošen mrliški smrad, skozi tisoč nevarnosti dospeli v globino 500 m kjer so našli spet na cele kope gni- ločih trupel. Spravili so te mrtvece na dan, konjska trupa pa so polili z apnom.

Vzrok za strašno nesrečo ni bil v kak- šni elementarni katastrofi, kakor so prvot- no domnevali, temveč, kakor običajno, v nemarnosti rudniške uprave. Že mesec dni pred katastrofo se je v jami št. 3, pojavil

požar, kakršni v premostitvenih niso red- ki. Skušali so ga zadušiti s tem, da so za- mašili ogrožene rove, da ni mogel zrak vanje. Toda požar se je navzlic temu širil. Inženjerji in upravniki so molčali. Celo ko je začel požar lizati lesene podpore ro- vov, niso ustavili dela dotlej, da bi nevarnost minula. Žar je dosegel podzemeljska leži- šča jamskih plinov, nastala je strahovita eksplozija, da so plameni vdrli do 2. in 4. jame. Plamen je uničil leseno ogrado, ro- vi so se začeli podirati. Jame so se v krat- kem času spremenile v vulkan, ki je bilju- val ogenj in dim. Rudnik je postal v neko- liko trenutkih peko, iz katerega ni bilo nobene rešitve.

Ta strašna nesreča bi ne postala nikoli tako strašna da ni bilo vodstvo rudnika poleg omenjene nemarnosti krivo še dru- gi. V courriereskih jamah ni bilo niti les- tev, po katerih bi se mogli še živi ljudje rešiti na vrh. V jamah so delali še tedaj z odprtimi svetilkami, reševalna služba ni imela na razpolago najboljših pripomočkov in je morala zavoljo tega skoraj za dva dni ustaviti svoje delo. Pri vsem tem je po eksploziji odpovedala tudi dvigalna napra- va. Tako so postale jame prave mišnice, v katerih so delavci, ki bi se lahko še rešili, morali ob živem telesu zgoreti.

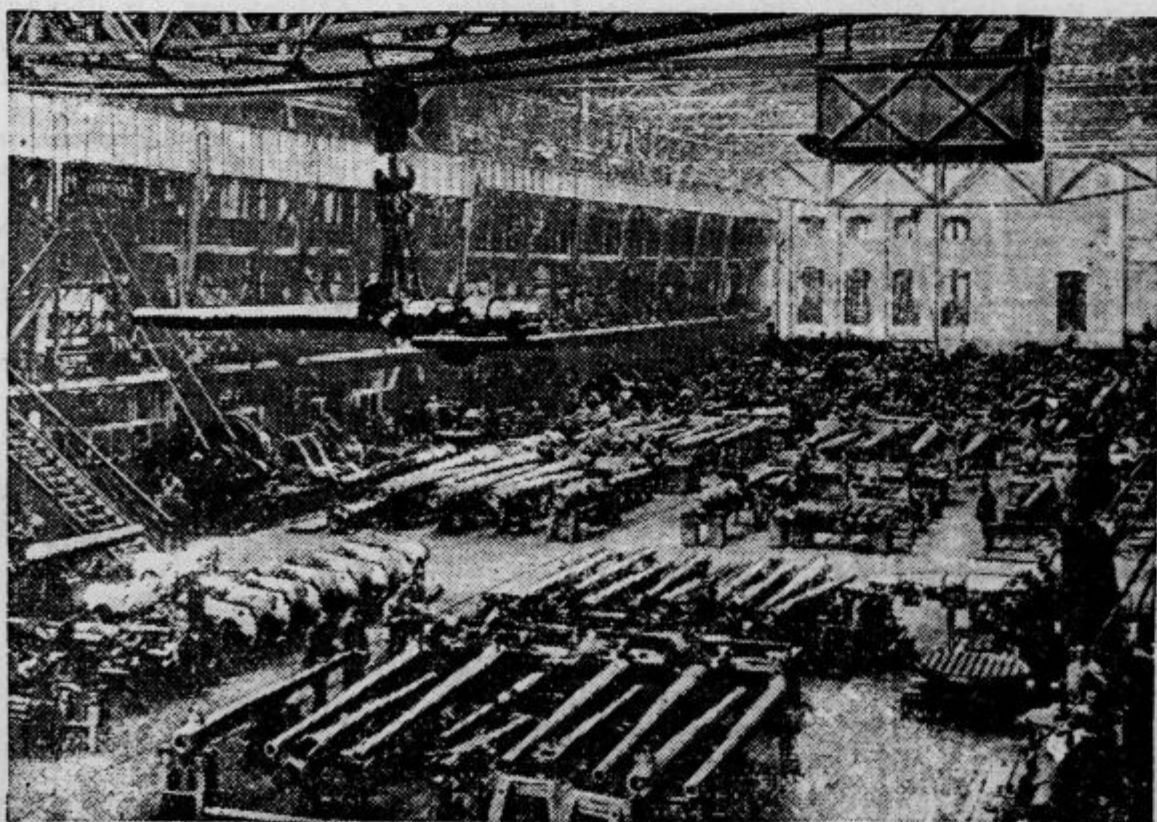
Od 1795 rudarjev, ki so bili odšli z dne- vni posadom v globino, so mogli rešiti ži- vili samo 571 ljudi, večinoma težko poško- dovanih. Ostalih 1224 je poginilo od ognja, strupenega plina, ruševja se skalovja in tramovja. Poginilo je istotako skoraj 600 konj. Med reševalci je bilo nadaljnjih 17 smrtnih žrtev. Do začetka aprila se je re- ševalno delo nadaljevalo. 30. marca, torej skoraj tri tedne po katastrofi, so nemški rudarji rešili 14 nesrečnikov, ki so bili še živi. Zadnje žive ponesrečence so spravili na dan 4. aprila.

Pobesneli elementi so z entm udarom napravili stotine žena za vdove, tisoče otrok so oropale rednikov, povzročili so žalost in bedo kakršne v zgodovini rudar- stva ni bilo Courriereski pekli pomeni strašen rekord v statistiki jamskih nesreč.

Sovražnik iraške države št. 1

Turška in iraška policija sta po petdnev- ni borbi ubila razbojnika Kalila Košovi- la, ki so ga imenovali »sovrážnik iraške države št. 1«, in 17 njegovih ljudi, nje- govo ženo in 15 drugih razbojnikov pa so ujeli. Kalilovo točko so zasledovali že me- sece, pa se je spretno umikala čez meje.

Največja nemška orožarna

Kruppova tvornica v Essenu, kjer je imel kancelar Hitler enega svojih največjih volilnih govorov za nedeljsko glasovanje 29. marca

Bo ali ne bo?

Vprašanje, če bo ali ne bo danes usm- ren Bruno Rihard Hauptmann, zanima vso Ameriko. Zadnje čase se berejo o tje- govni usodi zelo protislovne vesti, kajti guverner Hoffmann se iz političnih razlogov poteguje za Hauptmanna, dr- žavni tožilec Willentz pa je na podlagi flemingtonske razsodbe proti njemu. Ši- rijo se tudi nepotrjene vesti, da so ar- tirali nekega moškega, ki je baje pravi agrabitelj Lindberghovega prvorojenca, dasi to ni dokazano.

Hiša z lastnim podnebjem

Več newyorških gradbenih tvrdk, ki so sposobne po naročilu dobavljati celo nor- mirane hiše v treh dneh, so začele svoje luksuzne modele razen z radiom in vgraje- nim televizorji opremljati tudi z »vgraje- nim podnebjem«. Tehnika umetnega pod- nebjja v stanovanjih je, kakor znano, v Ze- dinjenih državah zelo visoko razvita.

Častni strel nad pasjim grobom Terier Rags in njegovi doživljaji v svetovni vojni

Na izbranem kraju velikega parka okrog washingtonskega Kapitola so izkopali to dni grob za najslavnejšega četveronoge- ga edelečenca svetovne vojne, teriera Ragsa in častna četa washingtonskega letalskega polka je oddala nad tem grobom salvo.

Pes se je bil edeležil vojne s prvo ame- riško divizijo od začetka do konca. Veljal je za nekakšen talisman vojakov. V Ar- gonih mu je granatni drobec uničil oko.

Tigra na ulici

»Olimpija« se imenuje šetalka, krasna tigr, ki opravi vsako dopoldne ob strani svojega krotitelja Rudolfa Matthiesa svoj sprehod po londonskih ulicah. Olimpija se- veda ne sme na ulice, ki bi jo morda bolj mikale, temveč mora lepo na verigi in ob strani svojega gospodarja po tistih, ki se vidijo temu gospodarju zanimive. Trop ra- dovednežev sledi vedno nenavadni dvojici — toda v previdni razdalji. Tigra kaže si- cer zelo mirno in dobrodušno čud, toda kdo more vedeti natančno, kaj se dogaja v globini takšnega živalskega srca?

Človeški glas se podnevi spreminja

V ameriških filmskih ateljejih so že pred časom ugotovili, da se glas igralca v teku dneva spreminja. Tega normalno ne opazi- mo, tem bolj pa opazi to občutljiva zvoč- na aparatura, in včasih na zelo neprijeten način.

Raziskave, ki so jih napravili fiziologi in tehniki, so pokazale, da se človeški glas spremeni nekoliko po vsakem obedu. V nekaterih primerih so razlike v glasu pred obedom in po njem tako velike, da so poslušalci poskusnih zvočnih filmov me- nili, da govorita dve osebi. Znanstvenih razlogov za ta pojav še niso našli.

Njena kariera se končuje

Mulatska plesalka Josephina Baker-jeva, ki je žela v Parizu nekaj let veliko zanimanje s svojimi produkcijami. Zdaj se je vrnila v New York in je odprla lastni varieté v Haarlemu

Letalska nesreča med žreli dveh ognjenikov

V Mehiki je eksplodiralo letalo z veliko izletniško družbo — Vsi potniki in letalsko osebje zežgano do kosti

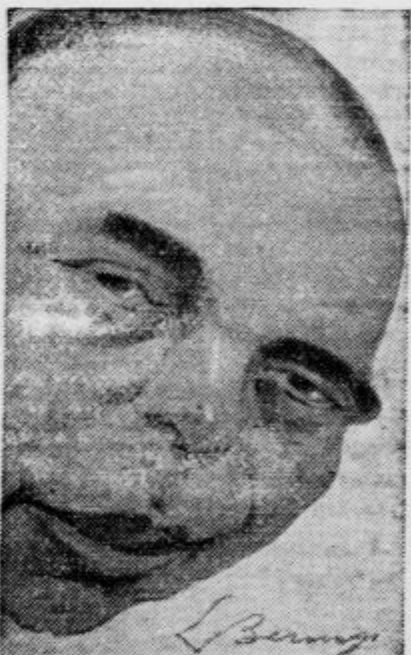
Tragična smrt je doletela te dni v Me- hiki neko izletniško družbo, ki se je pred kratkim pripeljala z ladjo »Iberia« v Južno Ameriko ter se je izkrcala v Veracruz z namenom, da si ogleda mehiške znamenit-osti. Družba je najprej obiskala prazgodo- vinske piramide v San Juanu in Teotihu- canu, ogledala si je tudi slovite »viseče vr- tove«, nazadnje pa je sklenila privoščiti si pogled na veličastne vršace Popocatepetla in Iztaccihuatla. V ta namen so izletniki najeli trimotorno letalo Fordovega tipa. Aeroplan je zapustil letališče v Mexico City predpoldne ob 10. uri 33 minut. Ob

enajstih je radiotelegrafist poročal, da je na krovu vse zdravo in da imajo izletniki prekrasno vreme. Kmalu potem pa so gla- sovi utihnili in ko ni bilo še ob 13. nobene vesti, je poslala mehiška podružnica Pan- american Airwaya za trimotornim Fordom letalo Douglasovega tipa, da preišče teren in ugotovi, kaj se je zgodilo z izletniki. Letalo pa se je vrnilo domov brez pozitiv- nega izvida. Eno uro pozneje so poslali na poizvedovalni polet drugi aeroplan, ki je odkril 5 km od Amecamece razbitine For- dovega letala. Iz razvalin se je še kadilo.

Na prvi pogled se je zdelo, da je izgubil pilot orientacijo. Stroj se je po soglasni domnevi izvedencev najbrže preveč pribli- žal prelazu med ognjenikoma, da bi izlet- niki boljše videli naravno scenerijo. To je postalo zanj usodno. Udaril je v skalo, da se je vnel bencin. Posledica je bila strašna eksplozija, med katero je letalo z vsemi potniki treščilo na zemljo. Motorji so do trenutka katastrofe delovali brezhibno. Eksplozija je morala biti strašna. Trupla vseh potnikov so zoglele, da so jih mor- ali v podobni sežganih kosti z lopato pobir- ati z zemlje in jih spraviti v krste. Več izletnikov je imelo v trenutku, ko se je pri- merila nesreča, fotografske kamere v rokah.

Med izletniki sta bila tudi nemški princ in princesa v. Schaumburg-Lippe. Letalo je vodil ameriški pilot Adrian Borchert, ki mu je stal ob strani preizkušeni mehiški letalec Acosta. Oba pilota, radiotelegrafist in strežaj letala so se ubili. Ni dvoma, da je nastala nesreča zaradi tega, ker so že- leli izletniki fotografirati vulkane čisto od blizu, kar je spravilo pilota v opasen po- ložaj in končno povzročilo nesrečo.

Zdaj rovari v Španiji

Bela Kun, bivši predsednik komu- nične republike na Madžarskem, je pri- spel zdaj v Madrid, da po smernicah kominterne pripravi vse potrebno za slučaj rdeče diktature

A NEKDOTA

Ko so Flandina vprašali, kaj misli o Hi- tlerjevem predlogu za francosko-nemško zblizanje, je baje odgovoril: »Kaj hočete — zblizanje se je že začelo: s tem, da so se nemške čete približale naši meji...«

VSAD DAN ENA

»Nikar se tako ne bojte, gospa! Prišel sem samo zato, da bi s vami sklenil pogodbo za...«

Umrljivost med Eskimi

Neki ameriški raziskovalec, ki se je prav kar vrnil s svoje tretje ekspedicije v Ark- tido, ugotavlja na podlagi natančnih me- diocinskih raziskav, da dosega Eskimi na Aljaški danes le šepovprečno starost 24 let. Vzrok je tuberkuloza, ki so jo Evropei zane- li v deželo in ki se strašno širi med sinovi severne narave. Učenjak pravi, da bodo Eskimi v tem delu zemlje v kakšnih tridesetih letih popolnoma izumrli, če ame- riška vlada ne bo takoj poskrbela, da se razširjanje davilke zadrži.

Sedemletna strojepiska

V Parizu zbuja 7-letna Jeane Trouveje- va pravo senzacijo. Deklica je najmlajša strojepiska v Franciji in morda na svetu. Pionirni stroj obvladuje s čudovito virtu- oznostjo in piše nanj z neverjetno hitro- stjo. Udeležila se je že celo več stroje- pisnih tekmem in si priborila nagrade. Ka- ko je kaj z njenim prevopisom, o tem francoski listi molče.

Kulturni pregled

Straussov „Kavalir z rožo“

Bil sem pri eni izmed prvih predstav „Kavalirja z rožo“ v dunajski dvorni operi. To je bilo tega in tega leta. Takrat je bil R. Strauss še strašno, senzacija. V manjši, podrejeni vlogi policijskega komisarja je pel takrat še kot začetnik mladi Betto. Le izteška sem si priboril vstopnico na galerijskem stojišču in jo prekupevalcu preplačal dva ali trikrat. Kakor iz visokega paračida sem izšla stebra videl na košček odra. Ni mi bilo toliko mar tega, kar se je dogajalo na odru, tembolj me je zanimala Straussova muzika. Za dirigentskim pultom je stal slavnj Schalk. Kako razburljivo je vplivala ta, do tedaj neznašljiva glasba na nas, kako gigantsko revolucionaren se nam je zdel zlasti v vseh mavričnih barvah se blesteči orkester. Še danes mi zvone v ušesih harmoniko tuji akordi celeste, ki blesteče opojno padajo na prihod Octaviana, ko v II. aktu Zofiji prinaša srebrno rožo. Kako so Dunajčanom blestele oči, ko so prisikljale iz orkestra sladko sentimentalne in še gvozdne porodne valčke melodije! Tradiciji Straussov se tudi Richard ni mogel odtegniti. In glasbeni simbol Dunaja je pač valček pa čeprav ga čas Marije Terezije ni še poznal. Mojster Betetto pa me je razočaral. Zameril sem Dunajčanom, da so mu poverili tako skromno vlogo. Danes pač vem, da bi barona Ochs takrat niti po letih, niti po znanju in sili ne zmoget.

Drugi dan me je k sebi povabil urednik „Novih Akordov“, g. dr. Gojmir Krek, ki je takrat bival še na Dunaju, in skoro vse dopoldne mi je igral na klavirju „Kavalirja z rožo“ ter mi ga ljubeznivo tolmačil in razlagoval. Še sem pozneje slišal „Kavalirja z rožo“, toda tako krepkega vtisa kakor prikrat ni zapustil v meni. In včeraj po 25 letih od prve vpriporitve v Dresdnu je stopil na naš oder, sedaj glasbeno čisto priprazen in pohleven, v primeri s sodobnimi glasbeni terjatvami konservativen in najstarejši publiki lahko razumljiv in dostopen. Medtem ko je R. Strauss v „Salomici“ in „Elektri“ deloma še danes v olimpijskih višavah, je stopil v „Kavalirju z rožo“ na zemljo in se je danes pomešal med množico na cesti, četudi se skrbno ogiblje blatin luž in umazanih sukenj plebejcev. Postalo me je pač dolgočas v samotnih oblikih. Zamenjati je hotel mračno tragiko z veselo, lahkonotno snovjo ter se približati s humorjem, dovptim, ironijo, satiro, živahno, skokono inveno in prešerno razigranostjo širšemu krogu glasbenih ljubiteljev. Hlastno je pograbil Hofmannsthalovo komedijo, saj je v nji našel nebroj pobud za najprejše, najraznoličnejša glasbena izživiljanja, našel je do sedaj za njega novo, četudi staro operno obliko, zaokrožene speve; spojil je orkester s petjem v nedeljivo celoto ter vili v partituro toliko glasbenih lepot in polnokrvne operne muzike, da bo „Kavalir z rožo“ še dolgo ostal mikavna, veselo-sentimentalna opera vseh velikih gledališč.

Tudi pri nas smo ga pripravljali nekaj let. Toda taka stvar se ne da stresti iz rokava. Ogradne so v zvezi vsemu še vedno zahteve, ki jim mora biti kos orkester. Ni manj dela in poglabitve ne stavi „Kavalir z rožo“ do režiserja. Premiera je dokazala, da je naša opera z vsemi svojimi močmi premagala veledostojno, ponekod kar najodličnejše vse te tako na gosto nakoplene težave ter blesteče izpričala mnogo več, kakor samo svojo življenjsko upravičenost. Ako bi mojster Betetto ne prisločil na pomoč, bi nemara „Kavalir z rožo“ še danes s Stritofovim vzornim prevodom ležal v arhivu. Baron Ochs von Lerchenau in poleg Octaviana in Feldmaršalka centralna figura komedije in g. Betetto pozna izza svojega umetniškega delovanja na dunajski dvorni operi „Kavalirja z rožo“ do zadnje note. Nemalo se ima nemara zahvaliti za tako zaokroženo in gladko ter razgibano živo vpriporitev z režiserjem in dirigentom dr. Svaro vred cela opera g. Betetto.

Izobilje neprenehoma se menjajočih scen in razsežnost dela ne dopušta podrobnejše razčlenitve.

Feldmaršalka je žena v onih letih, ko se začne v nji pojavljati misel na resignacijo. Še se vda strastni ljubezni za mnogo let mlajšega Octaviana, toda ona ve, da to ne more trajati dolgo časa, kajti mladost išče le mladosti, ona pa je že postama žena. Junaško se odovne mamljivim iluzijam, spominja se mladih let, hipoma spozna, da je vse minljivo na svetu ter pripomore z zares imponirajočim samozavestjem Octavianu do ljubljene Zofije. V vsakem oziru je Kogejeva podala Feldmaršalko zelo simpatično, vase poglabljeno, naravno in v vsakem pogledu vzorno.

Octavian, imenovan Quinquin, sedemnajstletni plemič je reprezentant mladostno strastnega temperamenta, energičen, predan v prekipeljavosti ljubezni kneginji. Iznajdljivo se zna izmotali iz zapletenih situacij. On je še v dobi, ko se more užgati v njem ljubezen na prvi pogled. Komaj zagleda naivno, neizkušeno Zofijo, že je v plamenu. Za njo tvega življenje v spontanem dvoboju, za njo si izmisli najneverjetnejše zvijače. Vendar pa kognje ne vara, ker ga ta, sicer z bolelostjo v duši, odvzede vseh obljub. V gegungjenčev je Octavian našel živorebrno, prožno, inteligentno interpretino, ki je z igrivo lahko obvladala vse pevske in igralske zahteve zelo zamotane partije. Baron Ochs von Lerchenau je mož kosmatega humorja, karikatura, ki s svojimi lakiji vred ne spada v prefinjeno dunajsko aristokratsko družbo, zavajalen graščak je z dežele, nadut, domišljav, grob, ljubitelj dekel, kuharje in sobarje. Strahopeten tuji kot bik, ki ga koljejo, ko ga Octavian le malo rani na roki. Kako naj bo ta „volc“ - ime „Ochs“ mora pač ostati neprevedeno - ženin nežne Zofije? Pod pritiskom razmer in svoje rodnične kneginje se ji mora, hočeš - nočeš, odpovedati in samoto oditi. Ta, poleg Octaviana najpomembnejša in tako od igralske kakor od pevca največji napor zahtevajoča vloga je Betetto prinesla nov lovovrvenec in mu utrdila sloves našega daleko nad svojo okolico stoječega pevca - mojstra. Zofija je iskreno - ljubezniva mladostna figura. Kot nevesta smatra zaročnik z grobišnom Ochsom vendarle za sveto stvar, ponižno se ukloni očetim željam. Že predaleč segajoče surovosti ženina pa ji končno že začno presedati, užaljena v svojih najnežnejših čustvih najde v Octavianu odličnega zaščitnika, v katerega se ravno tako hipoma zaljubi, kakor on v njo. Njuna ljubezen zažari ob sklepu v prav mozarovski ljubkem duetu. Zofijo je z vso nji lastno ljubeznivostjo in preprostostjo ustvarila Ri-

bečeva. Okornega, praznoglavega parvenija gospoda pl. Faninala je smiselno izoblikoval Janko, dueno Mariano pa Zupčeva. Vse ostale vloge, kljub temu, da so bolj ali manj epizodne, zahtevajo vendar glasbeno sigurne in vešče zasedbe. Tako morata biti intrigant Valzacchi in njegova spremljevalka Anina trdna pevca in živahna igralske. Podala sta par Banovec in Poličeva. Nič manj važne niso vloge policijskega komisarja (Zupan), oskrbnika (Jelinkar) oskrbnika Faninala (J. Rus), notarja (Perko), krčmarja (Francel), pevca (Gostič) in vseh ostalih.

Režiser C. Debevec je postavil na oder komedijo tako, da je upošteval v enaki meri pevsko in igralsko plat dela. In to ni bila lahka naloga. Stvar zahteva rutiniranega človeka, vsestranski preizkušnega, energičnega ter z našimi skromnimi gledališkimi sredstvi razumno računajočega celoga moža. Morda je šel kdaj pa kdaj predaleč. Tako n. pr. ni verjetno, da bi v hiši četudi še novopečenega plemiča Faninala lakaji že v sprejemni dvorani planili po ostali pišaji. Pa tudi tako capinski nemara ne bi smeli biti odteti. Zadnji akt, scena pri mizi, je zašel kdaj pa kdaj po ceneni opereti. V celoti pa C. Debevec vsa čast in vse priznanje. Moral bi na oder, tudi njemu bi pripadal venec. Tri pa je prejel dirigent dr. Svaro. In vendar premalo, kajti delo, ki ga je z neumorno delavnostjo, z visoko nadpovprečnostjo, dosledno energijo in temeljitim orkestralnim poznavanjem izvršil, se tudi s kupom venec ne da primerno oceniti. Velik, čez ves prostor orkestra segajoči venec gre članom orkestra, ki so žrtvovali partituri R. Straussa nebroj znojnih ur. Izbrali so vse svoje sile, utrjevali si sicer prosti čas in preko svoje dolžnosti garali. Vendar jim mora ta nikdar ne doslej ocenjeni trud poplačati mojstrski dovršeno delo.

„Kavalir z rožo“ je doživel nad vse častno krstno proslavo. Teater je bil do malega zvrhan in pozorno občinstvo je poteku opere, ki se je končala po 11. uri, sledilo z največjim zanimanjem ter je navdušeno izražalo s številnimi kljici sodelujočih umetnikov pred zastor svoje priznanje.

— 8 —

Spisi J. Chlapec-Gjorgjevič

Dr. Julka Chlapec-Gjorgjevič je prototip iskrene ženske, Resnica je za njo to, kar za druge laž. Je daleč od vsakega kompromisa in ni ji mar za posledice. Umljivo je, da ji ta bojeviti odnos škoduje. Že večkrat se je slabo odrezala, ko se je bila dotaknila sršenovega gnezda. Toda to je ne moti: preveč je žilava in odurna. S tem pa ni rečeno, da ima zmeraj prav. Večkrat pretirava, včasih obsodi koga na prvi pogled. To je kajpak napačno. Videti je, da je preveč temperamentna, zmožna, da se zaleti in prekorači pravo mero in mejo. A tudi v teh primerih je daleč od vsakega potikanja. Vedno dela, piše, obsoja bona fide.

Njen fanatizem je prikupen, ker poteka iz iskrenega srca. Čeprav si je v svojih spisih še tolikanj prizadevala, da ne bi bila slabotna ženska, ji vendar ne uspe zakriti ženske v sebi. Tako na pr. v začetku svoje knjige „Osečanja i opažanja“ psuje svoje, malo pozneje pa prizna, kako rada jih ima in kako se daje po njih voditi. Njena logika je večidel ženska: impulzivna, a nikakor ne dosledna.

Prav v tem pa je njena vrednost. Ni ji uspelo, čeprav je to hotela, da izteže iz sebe robustno moža. Njene misli o ljubezni v knjigi „Jedno dopisivanje“ so tako nežne in ognjivite, da se čitatelj vprašuje, ali je mogoče, da je te vrstice napisala brezobzirna bojovnica za ženske pravice?

Julka Chlapec-Gjorgjevič je v svoji knjigi „Studije i eseji o feminizmu“ povsem drugačna osebnost, kakor v prej omenjenem praškem romanu. Trda, nepopustljiva in s svojega stališča dosledna. Tu ženska mrzi moškega, ker podzavestno čuti, da brez njega ne more živeti. Kakšno bi bilo njeno življenje brez njega! In naj se kakorkoli brani, da bi ne bila ljubica in mati ni ji ne pomaga: eros je vendarle močnejši od razuma. Toda ona noče priznati svojega poraza, zato je spisala svoje „Studije i eseji o feminizmu“, ki so nedavno izšli pri beograjskem „Životu i radu“.

Julka Chlapec-Gjorgjevič trdi, da je ženska enako sposobna kakor moški in da mu je kos telesno in duševno. Nisem nje-nega mnenja. Že glede duševne afirmacije je ženska mnogo slabšeja od moškega. Na pr. mnogo večji odstotek žensk se posveča glasi in slikarstvu nego posveča moških. In vendar je rezultat za „slabi spol“ zelo skromen. Ali lahko kakorkoli nadarjeno gospo primerjamo, postavimo, kakšemu Mozartu, Beethovnu, Schubertu, Bachu, Chopinu, Michelangelu, Rafaelu, Tintoretu, Leonardu, Velasquezu i. t. d. A to je povsem naravno. Moški ustvarja z razumom, ženska pa daje svetu živa človeška bitja. Mislim, da so zdravi otroci za človeštvo pomembnejši od stvaritev vseh genijev, kar jih je bilo kdaj na svetu. Ali je kje kakšen čudež, ki naj ga primerjamo z utripom novorojenčkovega srca? Novo življenje se oglašja in z njim nove razvojne možnosti.

Toda — proč s filozofskimi razglabljanji in opazovanji. Knjige dr. Julke Chlapec-Gjorgjevič so polne misli, čuvstev in pesniškega nastrojenja. V naštevaju dejstev in opazovanj ima ostro oko kakor moški. To je za njo največje in najbolj laskavo priznanje. Dosegla je svoj vzor — moškega. Božo Lovrić (Praga).

Zapiski

Velik uspeh slovenskega skladatelja. Uprava Južno-slovenskega pevačkega združenja v Beogradu je dne 25. novembra 1935. razpisala konkurz za najboljšo vokalno skladbo. Konkurz se je udeležilo 46 jugoslovanskih skladateljev, med njimi tudi več Slovencev. V vsaki kategoriji so bile določene tri nagrade: za moštvo, mo-

ški in ženski zbor. Prvo nagrado v moštvo Din 1200 je prejel slovenski skladatelj Srečko Koporec za skladbo s naslovom „Vigilija“, pisano za moški zbor. Koporec je edini nagradjeni skladatelj med mnogimi Slovenci. Zanimivo je to, da je ta skladba tudi edina, ki je pisana za moški zbor med njegovimi številnimi vokalnimi deli. Srečko Koporec je absolviral državni konservatorij v Pragi, nadalje pa se je izpopolnjeval pri mojstru moderne glasbe Arnoldu Schönbergu in delno tudi v Berlinu. Brez vsake reklame ustvarja svoja glasbena dela, ki se odlikujejo po tehnični, stili in bazirajo na moderni arhitektoniki, karakterizirajo sodobnost glasbenega razvoja in predstavljajo njega samega kot skladatelja, ki piše z zrelostjo, s preudar-nostjo in odstranjanje vse, kar bi bilo odveč. Vsek trenutek je zanj dragocen in ga izrablja pravilno, kakor je pač naloga vsakega umetnika. Žal, da se pri nas njegove skladbe zelo malo izvajajo. Vzrok je tudi v tem, ker vsebujejo mnogo tehničnih težkoč tako za pevski zbor kakor za orkester. Spisal je več knjig o teoriji, harmoniji, kontrapunktu in zelo obširno razpravo o oblikoslovju. Sedaj poučuje na glasbeni šoli „Sloga“ v Ljubljani nižjo in višjo teorijo in je za „Slogo“ neprecenljiva učna moč, kajti iz njegovih učencev bodo zrasti dobri glasbeni teoretiki in mladi komponisti z modernimi načeli, ki bodo širili pravo glasbeno umetnost po vsej domovini. Koporec je pa tudi turodno marljiv v ustvarjanju svojih skladb, saj je v kratki dobi glasbenega delovanja napisal že nad 40 različnih in zelo obširnih del: solopseve, zborovske, klavirske, orgelske in instrumentalne skladbe. Njegovo zadnje delo (opus 43) je „Simfonija za veliki orkester“, ki dosega višek njegove glasbene umetnosti. Upamo, da jo bomo tudi v Ljubljani kaj kmalu slišali. V bližnji prihodnosti bodo njegova vokalna in instrumentalna dela izvajana v Londonu na „večerju jugoslovenske glasbe“.

R. I.

S P O R T

Cross country prvenstvo Jugoslavije

Še nekoliko dni nas loči od najbolj ogorčene borbe za ponosni naslov cross country prvaka moštev in posameznikov v naši državi za leto 1936.

Za nas Slovence je ta borba tem bolj važna, ker imajo ravno klubi v dravski banovini, in sicer v Ljubljani, Celju in v Mariboru najboljša moštva in najboljša posameznike za dolge proge. Ne pa smemo podcenjevati zagrebskih, varaždinskih in beograjskih klubov, od katerih so zlasti zagrebski Maraton, beograjska Jugoslovija in varaždinska Slavija prav ostru konkurenti. K beograjski Jugoslaviji je, kakor znano, v zadnjem času pristopil Ilirijan in znani maratonski prvak Šporn. Vendar pa se v naših progah ne bomo motili, ako ugotovimo, da se bo odločilna borba za naslov prvaka moštev vodila med ljubljanskima kluboma Ilirijo in Primorjem, ki že več let dominirata v tem tekmovalstvu. Oster konkurent pa bo tudi mariborski Železničar, ki je zelo ojačil svoje vrste z najboljšima mariborskima dolgoprogama Kanglejem in Štraubom.

Skoraj vsi klubi, ki bodo sodelovali, bodo poslali v borbo odlične posameznike. Tako bo startal za ljubljansko Slogo Starman, za ljubljanski Korotan pa Dolinšek. Brezdvomno pa bo šla borba za naslov prvaka posameznikov med Ilirijanom Brucanem, Primorjašem Krevsom in Kanglejem od mariborskega Železničarja.

Ljubljansko sportno občinstvo gotovo ne bo zamudilo prilike, da vidi to zanimivo prireditve. S polnoštevilnim občinstvom bo manifestiralo za napredek slovenske lahke atletike.

Pred ustanovitvijo novega nogometnega kluba

O prizadevanjih, da bi se združili nogometni sekciji Ilirije in Primorja, smo na tem mestu že poročali. Danes lahko pristavimo, da je stvar načelno že toliko kot gotova. V pripravah sodelujejo z obeh strani zmerni elementi, ki jim je samo do stvari in ki so uvideli dovolj, da se da načrt ostvariti samo s pametno popustljivostjo obeh in le tedaj, če imajo vsi v vidu cilj: da se žendar organizira v Ljubljani močan klub, ki naj bo tekom časa enakoverden partner zagrebskim in beograjskim klubom. Naposled je prodrlo prepričanje, da je Ljubljana premajhna za dva velika kluba. Osredotočiti bo treba v eni sami nogometni reprezentativni enici vse razpoložljive sile, igralske in organizatorične, da napravimo še poslednji poskus in se skušamo dvigniti na višino drugih vodilnih sportnih središč.

Rešiti je treba samo še formalne stvari glede pravil in podobno, nakar bo, kakor vse kaže, najpomembnejše tekom dveh tednov potegnjena debela črta čez našo dosedanja neveselo nogometno preteklost.

V Zagrebu in v Beogradu se jako zanimajo za ljubljansko akcijo, o čemer pričajo številna privatna povpraševanja, kaj je na stvari. Lahko tudi povemo, da jih je v Beogradu in Zagrebu mnogo, ki z zanimanjem in s simpatijami spremljajo to ljubljansko akcijo, pa je tudi takih, ki bi radi videli da ostane vse pri starem.

Službeno iz LNP. Drevi ob 19. seja kazenskega odbora v podzavezni pisarni. Na sejo se pozivajo Veber Anton, Mladika, Arnaudič Božidar, VSK Triglav, Klančnik Avgust, Hermes.

ASK Primorje (nogometna sekcija) Danes in v četrtak obvezan trening za prvo moštvo in rezervno ob 15. naprej. V sredo in petek treniranje juniorske garniture. SK Ilirija. Redna seja klubovega načelstva drevi ob 20.30 v damek salona karvarne Emona. Seje naj se sigurno udeležijo vsi načelniki, katerih sekcije so v sezoni odnosno se pripravljajo na otvoritev sezone. Hazenska sekcija: Redni trening jutri v telovadnici na Liceju. Po treningu važen razgovor o delu sekcije z bodočimi

vsej domovini. Koporec je pa tudi turodno marljiv v ustvarjanju svojih skladb, saj je v kratki dobi glasbenega delovanja napisal že nad 40 različnih in zelo obširnih del: solopseve, zborovske, klavirske, orgelske in instrumentalne skladbe. Njegovo zadnje delo (opus 43) je „Simfonija za veliki orkester“, ki dosega višek njegove glasbene umetnosti. Upamo, da jo bomo tudi v Ljubljani kaj kmalu slišali. V bližnji prihodnosti bodo njegova vokalna in instrumentalna dela izvajana v Londonu na „večerju jugoslovenske glasbe“.

Iz francoske književnosti. Pri Flammarionu je izšla nova knjiga člana Francoske akademije, tudi pri nas znanega katoliškega pisatelja Francoisa Mauriacsa dolgo pričakovana „La vie de Jésus“. Znanstveniki in literarni kritiki Frédéric Lefèvre je izdal nov roman „Ce vagabond“. Spomin na veliko osebnost državnika Poincaréja obuja Fernand Payen v knjigi: Raymond Poincaré, chez lui, au Parlement, au Palais. — Robert de Traz je spisal knjigo „De l'alliance des rois à la Ligue des peuples“. V nji razglablja smisel in politiko Svete aliance in jo prikazuje kot predhodnico današnjega Društva narodov. — Georges Bernanos je izdal nov roman „Journal d'un Curé de campagne“. — V novi veliki enciklopediji z naslovom „Encyclopedie française permanente“ sta izšla doslej dve debeli knjigi: prva obravnava sodobno državo in vse z njo združene pojave in probleme, druga pa umetnosti in literaturo. Enciklopedija bo obsegala 21 knjig.

mesecih. Sestanku naj prisostvujejo zato vse članice. Smučarska sekcija. Danes ob 18.30 slej. Prijezo naj gg. Baltezar, Miklavčič, Bleiweis, Mahkovec, Zupan, Brucan in Osterman. ZSK Hermes (kolesarska sekcija). V sredo ob 19.30 izredni članski sestanek v prostorih gostilne Keršič. Dnevni red verifikacija in otvoritvena dirka, ki je določena za 19. april.

Iz Julijske Krajine Iz konfinacije v Vzhodno Afriko

Kakor znano je bil Ljotze Mitš s tržaškega Krasa pred 6 meseci konfiniran za 5 let, ker je baje organiziral nek koma, morativni sestanek v neki cerkvi na Krasu. Kakor njegovim tovarišem tudi njemu ni bilo mogoče konkretno dokazati nika, ke krivde in ga je zato kot osumljenca do letala konfinacija na tirenski otokih.

Pretekli jeseni pa je bil njegov letnik mobiliziran. Mitšica so iskali najprej po Krasu, ko pa se je ugotovilo, da je konfiniran, so ga iz konfinacije prepeljali v Vzhodno Afriko. Pred kratkim pa je kakor mnogo drugih tudi on dobil trimesečni dopust. Nenadoma se je v vojaški suknji pojavil v domači vasi. Kmalu pa so ga ustavili karabinjerji, ga aretirali in oblasti so ga spet poslane na otok, da tam prebije ostali del dopusta, nakar bo zopet moral na fronto.

Novi procesi zaradi bega čez mejo

Pred gorškim kakor pred drugimi sodišči po deželi so se v zadnjem času pričeli spet množiti procesi proti ljudem, ki so ilegalno zbežali preko meje. Običajno so bili poedinci v takih primerih doslej obojeeni na zaporno kazen po 2 meseca in na denarno kazen po 2000 lir. Pri poslednjih procesih pa je bilo opaziti, da so se v splošnem kazni občutno povešale. Očividno so se pomnožile sodbe v takih primerih, ko ne gre za beg čez mejo zaradi brezposelnosti ali drugih takih okoliščin.

Pretekli ponedeljek je bil pred gonškim sodiščem obojeen 28-letni Josip Čadež iz Košane na 6 mesecev zapore in 4000 lir denarne kazni. Sodišču sta bila iz enakih razlogov prijavljena tudi 26-letni Andrej Mislej iz Goč na Vipavskem in 30-letni Maksimilijan Vidmar iz Rihbenke.

Povišanje samskega davka

Z zakonskim dekretom z dne 6. februarja t. l. ki je bil te dni objavljen v „Gazzetti Ufficiali“, je bil povznan davek na samsce. Dekret ima retroaktivno moč do 1. januarja 1936. Od tlej morajo plačevati samsci v starosti od 25. do 35. let po 115, od 30 do 55, let po 155, od 55. do 65. let pa po 85 lir na leto samskega davka.

Drobne novice

V gorški pokrajini so bili v mesecu februarju štirje steciji. Med drugimi sta šla v konkurz Kancijan Gorkič, trgovca z obutvijo in mlinar Anton Poberaj, oba v Gorici.

Kaznovani mlinar. Po odredbi pulekega prefekta so odvzeli mlinarju Ivanu Farugnu v Labinu obrtno koncesijo, kjer je prodal nekaj stotov žita po ceni, ki je bila nekoliko višja, kakor jo določa uradni cenik.

V Trstu se je vršil pretekli teden občni zbor naške premogokopne družbe. Predsednik Segre je poročal, da je premogovnik v zadnjih mesecih imelone podvojil svojo produkcijo. Po sklepu občnega zborna se razdelijo dividende po 3 lire (6% nominalne vrednosti delnice).

Železniška proga Trst - Trbiž bo do konca aprila elektrificirana. Pretekli terek se je pričel redni potniški in tovarni promet na elektrificiranem delu proge Trbiž - Gorica. Sedaj elektrificirajo zadnji del te proge od Trbiža proti Trstu.

Iz Trsta je v četrtak odpotovala preko Neaplja v Vzhodno Afriko nova kompanija milničnikov. Novi oddelki delavcev so pretekli terek odpotovali v Abesinijo. Iz Gorice in iz Pule ja je odšlo po 200.

Tržaška pokrajinska fašistična zveza je dobila nov direktorji, ki so v njen kot politični podtajnik dosedanj inspektor za

knjižko okolišje Emilio Grandi, duje dr. Martelli, dr. Zucchi, Mentasti, dr. Pucetti, dr. Amigoni in D'Enza. Za inspektorje knjižnice okolišja je bil imenovan sošanski politični tajnik Campena.

Za novega pokrajinskega tajnika fašistične stranke v Zadru je bil imenovan Peter Caporilli. Caporilli je sodeloval s D'Annunzijem pri osvojitvi Reke, Dosedanji tajnik Atos Bartolucci je moral v Vzhodno Afriko.

Žrtev nesreče je postal pred dnevi 15-letni Vilko Merzek iz Komna. S 13-letnim Stankom Volčičem se je igral z neko staro puško in deček jo je po nesreči sprožil tako, da je strel zadell Vilka v hrbet. Prepetljali so ga v gorško bolnico, kjer je pa pretekli ponedeljek umrl.

Požar v Dolini. Predzadnji terek popoldne je nastal v Dolini pri Strajnovih požar, ki je uničil stanovanjsko hišo in sosednje gospodarske poslopje. Zgorelo je tudi 25 stotov sena, dalje vsa oprema in poljsko orodje. Škodo cenijo na 15.000 lir.

RADIO

Točne sporede vseh domačih in izozemskih oddajnih postaj na kratkih, normalnih in dolgih valovih najdete v ilustrirani tedenski reviji za radio, gledališče, film „Naš val“. Mesečna naročnina Din 12. Zahtevajte brezplačno in brezobvezno na ogled en izvod. Uprava: Ljubljana, Knaflejeva ulica 5.

★
Izvešček iz programov
Torek 31. marca

Ljubljana 11: Šolska ura: Ljubo doma, kdor ga ima (g. Vojko Jagodič). — 12: Revija glasbil na ploščah. — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Slovenska glasba. (Radio orkester). — 14: Vreme, borza. — 18: K uprizoritvi opere „Kavalir z rožo“ v ljubljanskem gledališču (predava in razlaga ob klavirju dr. Danilo Svara). — 18.40: Filozofsko predavanje (g. Fr. Terseglav). — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura. — 20: VII. ura slovenskih skladateljev: Matija Tomc. Sodelujejo: pevsko društvo Ljubljanski Zvon in godalni kvartet (g. Milena Verbič-Strukljeva, prof. Matija Tomc, g. Srečko Koporec). — 21.15: Radio orkester. — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Orkester New Melody Boys se posavlja (prenos iz netočitnika).

Beograd 16.20: Orkestralni koncert. — 18.30: Pesmi. — 19.50: Koncert članov Narodnega gledališča. — 22.20: Narodne pesmi. — Zagreb 12.15: Plošče. — 17.15: Koncert orkestra. — 20: Prenos Leharjeve opere „Giuditta“ iz Narodnega gledališča. — 22.30: Laha in pesna muzika. — Praga 19.10: Laha godba orkestra. — 20: Prenos opere iz gledališča. — 22.15: Plošče. — Varšava 20.10: Laha glasba. — 21: Zgodovinski koncert poljske glasbe. — 22: Laha godba in pes. — Dunaj 12: Orkestralni koncert. — 16.05: Iz starih in novih zvoničnih filmov. — 17.25: Postna glasba. — 20: Historične vojaške koračnice. — 22.10: Klavirski koncert. — 23.15: Laha in pesna muzika. — Berlin 18: Prenos iz Münchena. — 19.15: Busonijeva sonata za violino in klavir. — 20.10: Koncertni večer. — 22.30: Laha glasba. — München 18: Orkestralni koncert. — 20.10: Operni večer. — 23: Prenos iz Berlina. — Stuttgart 18: Prenos iz Münchena. — 19: Spevoigra. — 20.10: Mešan glasbeni program. — 22.20: Simfonični koncert. — 24: Nemške narodne pesmi. — Rim 17.15: Plošče. — 20.35: Wagner: „Parsifal“ (prenos iz Milana).

Sreda 1. aprila

Ljubljana 12: Plošče. — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Plošče. — 14: Vreme, borza. — 18: Mladinska ura: I. Izrezovalna dela (g. Zdravko Omerza). II. Metuljčki, spevoigra (izvaja osnovna šola v Mostah). — 18.40: Spiritizem (prof. Josip Simenc). — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura. — 20: Velik pester večer (prenos iz prenovljene kolizejske dvorane). — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Radio jazz.

Sedaj je vsakemu treba, da prizna SORELO!

Zaradi tega smo izdali za bodočih 6 tednov posebno tubo, ki stane samo Din 7.—. O tem se morete takisto tudi VI prepričati, da je pravo sredstvo za pranje Vaših las samo SORELO.

Sorela

Dobiva se v vseh drogerijah, parfumerijah in boljših frizerskih salonih.

Opr. št. 3815/6-1935-21.

Razpis.

Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu, zastopan po Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani razpisuje pri zgradbi uradnega poslopja v Kranju.

1.) prvo javno pismono ofertalno licitacijo za instalacijo centralne kurjave, pripravo tople in mrzle vode, kanalizacijo, dobavo in montažo sanitetnih predmetov.

2.) ponovno javno pismono ofertalno licitacijo za steklarska dela.

Interesente dube vse razpisne pripomočke in priloge v pisarni Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani, soba št. 201, vsa potrebna pojasnila pa tudi pri nadzornem organu ing. Marjani Musiču, Ljubljana, Za Bežigradom št. 12.

Razpisne pripomočke dube interesentji proti plačilu za I. skupino in sicer:

IL CVETIN:

Zadnja stran

»Dokazana — ?« Komisar je zivoljno skomignil z rameni. »Dokazana ni čisto nič! — Izrazit dokaz bi bilo, če bi se nam posrečilo najti vrednostne papirje, ki so bili uropani profesorju pri enem izmed osumljenцев — bodi si pri Justinu — ali pri njegovi sestrični — ali pa pri neznančulu!«

Nekaj časa sta oba molčala. Z žejnimi požirki je Remec izpraznil svojo skodelico in segel nato po tok za smotke.

Sredi giba je prenehal.

»Se nekaj bi bilo, doktor — « je razburjeno dejal. »Justinu moramo koreniteje pretipati obisti in brezpogojno zvedeti od njega vse, kar ve o neznanču — kajti za to, da nekaj ve, položim roko v ogenj! To, da mu je snoči v kavarni radovoljno zavaroval umik, je zame zadosten dokaz! — In če se pomislite, kaj je neznanec minulo noč spet napravil — !«

Rad bi le vedel, čemu je vkomil v stanovanje dr. Moravca, s katerim ni bil prej v nobeni zvezi! — Ali je samo naključje — ali tiči za vlomom spet ta ameriška dedščina — ?«

»Morda je izvršil vlom po nalogu Marka Justina, ki mu je utegnilo biti do tega, da bi dobil sodne spise o zapuščinskem sporu v roke!« je menil dr. Potnik.

Komisar je maloverno skomignil z rameni. Se-le čez nekaj časa je blagovolil odgovoriti.

»Zdaj, ko je profesor mrtev? — To bi bilo vse-kajko kaj malo verjetno! — A vendarle — vendarle — «

Zamišljeno je obmolnil, in dr. Potnik, ki je poznal komisarjeve navade, ga ni hotel motiti.

Dve minuti je Remec strmel kdo ve kam. Nato je vrgel glavo vznak. »Pokoncu, doktor, vzemite klobuk! Presenetiva gospoda Justina z neprica-kovanim obiskom med njegovimi širimi stenami!«

Cez pol ure sta stala pred hišo, kakršnih je v Bečevi ulici precej.

»Gospa Marija Skutova, drugo nadstropje — « je bral Remec v veži. »Nu, saj bomo videli!«

Hrabrilno je pokimal dr. Potnik in se jel odločno vzpenjati po stopnicah.

Dekle v sranju je na Remčevo zvonjenje odkle-nilo vrata in vprašujoče pogledalo prišleca.

»Ne zamerite — « komisar se je malomarno po-tipal za okrajec klobuka — « ali stanuje tukaj gos-pod Manko Justin?«

»Seveda — « je obotavljaje se rekla ženska. »Ali gospoda Justina zdaj ni doma.«

Remec in dr. Potnik sta se osuplo spogledala.

Na bo oviro nista bila pripravljena. Toda komi-sar se je hitro odločil.

»Ali bi morda lahko govoril z gospo Skutovo?« je vprašal služkinjo.

Takoj ji povem — «

Nekaj minut je prešlo, preden se je dekle spet pokazalo. Ob njenem vabljivem gibu z roko se je Remec oddahnil.

Moža sta hitro krenila za njo po vijugastem hod-niku. Iakoj nato sta stala pred gospo Skutovo, priletno, nekam napeto damo, ki ju je mogočno ogledovala izza nanosnika.

»Gospoda izvolita — ?«

Remec je bil že take sorte človek, da je rad kar naravnost ubral proti cilju.

»Tu pri vas stanuje neki gospod Justin, milosti-va — « je začel brez ovinkov. »Zelo rada bi bila govorila z njim, a vaša služkinja nama je poveda-la, da ga ta mah ni doma.«

Gospa Skutova je začudeno zategnila obraz.

»Tega tudi jaz ne morem izpremeniti, gospoda.«

»Vsekako nama lahko pokažete sobo gospoda Justina!« je odločno rekel komisar Remec. »Da vas takoj pomirim zastran najinih namenov — «

moje ime je Remec, policijski komisar. Náte, pro-sim — « izvolite pogledati mojo izkaznico!«

Od tega trenutka je šlo vse kakor po maslu. Gospa Skutova se je dala rada prepričati o res-nosti Remčevega poklica in je glede na to spustila boba v Markovo sobo.

Ko sta bila nazadnje sama v tem — ne baš razkošno opremljenem prostoru, je dr. Potnik za-dal starejšini vprašanje, ki mu je bilo že ves čas na srcu:

»Povejte mi, gospod komisar — zakaj vam je bilo toliko od tega, da si ogledate Justinovo sobo?«

»Zato, ker bi rad nekaj poiskal, prijatelj!«

»Namreč — ?«

»Ameriške vrednostne papirje, ki jih je vzel pro-fesorjev monilec s seboj! — A zdaj se lotiva de-la! Nihče ne ve, kdaj se Justin vrne.«

S temi besedami je stopil k staromodnemu pi-salniku, ki je stal odprt pisemski ovoj. Komisar je podlagi je ležal odprt pisemski ovoj. Komisar je vzel ta ovoj v roke, potegnil pismo iz njega in ga pazljivo prebral.

»Od Malega gledališča — « je nazadnje smehlja-je se dejal. »Nate, doktor — sam preberite! — Moje svarilo je pri režiserju Semu vendarle nekaj zaleгло!«

Dr. Potnik je tiho prebral s strojem napisane vrstice.

»Spoštovani gospod Justin, iz važnih razlogov smo sklenili naštudirati vašo sedanjo vlogo še v drugi zasedbi. Zato vas prosimo, da bi prišli dan-es ob enajstih na položajno izkušnjo. Z odličnim spoštovanjem — ravnateljstvo Malega gledališča! — Priznati moram, da mi ni stvar popolnoma jasna, gospod komisar!«

Nu, skrbi jih, a ne bi prišel tepega dne kdo kar na oder po gospoda Justina. Moje vprašanje za-stran samokresa je zbudilo v režiserju sum. — To je vse — in s tem je pojasnjena tudi Justinova od-sotnost! Vsekako se lahko zaneseva, da naju ne bo nekaj ur nihče motil. — In zdaj na delo!«

Remec je imel svoj posebni način za opravil-je preiskav. Izkušal se je zamisliti v stanje člo-veka, čigar ukanam je hotel priti do dna. Če je smel prisoditi zločincu neko mero razumnosti, si je — in mnogokrat po pravici — dejal, da se tak človek ne bo zatekal k umetno skritim tajnim predalom, ki jih je prav zato najlaže izslediti, am-pak se bo tem rajše posluževal kraja, kjer ne bi nihče pričakoval tistega, do česar mu je bilo.

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo orli, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopolni in izdatke se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Malí oglasi

Ponudbam na šifre ne prilagajte znamk! Le, če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor, priložite Din 3.— v znamkah

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vpsolati v pismo obenem z naročilom, ali pa po poštni položnici na čekovni račun, Ljubljana šte. 11.842, sicer se zaračuna k zgoraj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—.

Vsa naročila in vprašanja, tičočna se malih oglasov, je naslavljati na: Oglasni oddelak »Jutra«, Ljubljana.

Službo dobi

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Natakarico

(jedilno), prijetno suna-jnosti, s dobriimi spritevali, sprejemem takoj. Namočbe-ne stalo. Osebo ne pred-aviti: Gostilna pri »Vrti«, Zagreb, Frankopanska ul. 13. 7009-1

Frizerko

dobro moč, sprejme takoj Coh Anton, Celje, Prešeren-ova ulica št. 11. 7376-1

Šiviljska pomočnica

dobra moč, dobi mesto. Ga-jeva ulica 8/III. 7338-4

Damsko frizerko

pomočnico, samostojno moč, sprejme takoj salon »Po-lance«, Kopitarjeva ul. 1. 7338-1

Fotografskiatelj

išče krevčano moč za ana-razne dela. Popla dosega-nega službovanja, zahtevke plače ter lastnoročno spi-sane oferte pod šifro in zanesljivo na ogl. odd. Jutra. 7379-1

Spretno dekle

za šiviljni stroj, sprejemem. Erjavčeva tr. 7360-4

Sprejemem takoj

kuharice, sobarice, nataka-nice, dekleta na vse pose-be. Zadržite se za nakazilo in glasbo. Pisarni odgovor Din 5. Udovcove i samo-stalne žene, Zagreb, Ilica 39, I. kat. Telefon 7371. 7340-1

Postrežnico

pridno in natančno, spre-jmem za dovoljanske ure od 7—10. Naslov v vseh po-slovalnicah Jutra. 7363-4

Postrežnico

sprejemem dan dan k manjši družini. Naslov v vseh po-slovalnicah Jutra. 7363-6

Služkinjo

pošteno in pridno, s znan-jem nemščine, sprejemem v službo. Nastop takoj ali kasneje. Zglašiti se Dermot-ova ul. 11 za Štefionom, od 11—12 in 2—4 ure. 7365-1

Salon Kancel

sprejme več pomočnic, Bi-vilji, Solenburška 7/1. 7366-4

Službe išče

Vsaka beseda 50 par, davek 5 Din, za dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

500 Din nagrade

dobi, kdor rezervira prazno mesto za organizacijo, event. povodnje, kapelnicke, godbe ali kaj podobnega. Poročila na ogl. odd. Jutra pod šifro »Nagrada«. 7371-2

Prodaja jalka

z večletno trgovsko prakso, s znanjem nemščine in nemi-ke stonografije, želi mesta v trgovini, pisarni ali kot blagajničarka. Najraje v Mariboru. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 7378-3

Manufakturnist

agilen prodajalec, pošten, s 30letno prakso, star 38 let, arazer s prima referenca-mi, vošč slovenskega in nemškega jezika, želi pre-meniti mesto. Ponudbe na podružnico Jutra Jesenice pod »Neporočene«. 7344-3

Gospodična

z večletno trg. prakso, s do-brimi spritevali, s znanjem nemščine in nemške steno-grafije, želi mesto v spro-vini, pisarni ali kot blaga-jničarka. Nastop takoj. Ne-slov v vseh poslovalnicah Jutra pod »Vesta in mar-ljva«. 7374-8

Brivski pomočnik

išče stalno službo v Ljub-ljani ali na deželi. Dobro delavec, službo lahko na-stopi takoj. Gerzevec Fran-jo, Lepodvorska 3, Ljub-ljana VII. 7354-2

Kuharica

35 letna, pridna, poštena, želi službo pri dobri, pošto-vni družini. Nastop lahko takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Postenost«. 7373-2

Prodaj

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Leseno steno

s steklom, 350 cm visoko in 102 cm široko Din 200, 1 vhodna vrata s rolojem prosta Sever, Marjina tr. 2. 7369-6

Vrtni valjar

prodajam po ugodni cen. Strelška 26. 7347-6

Pridelki

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Med

čisti, trdani, od poljskega cvetja, nepotvorjeni, prodajam 50 kg za Din 675 fran-ko kanta postavno nara-ščina postaja po povzetju. Pavlo Jakševac, Čebelar, Djakovo. 7078-33

Glasbila

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Dobro klavir

(Beoseendorfer) ugodno pro-dam. Naslov v vseh poslo-valnicah Jutra. 7361-36

Avto, moto

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Kupimo

brezhiben in lito poltovor-ni avto, 1—3,4 tone nosil-nosti, prodamo

Dragocenosti

Vsakovrstno zlato kupuje po najvišji cenah Černe . juvelir Ljubljana Woltova ulica 1 7361-40

Kapital

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Vse denarne posle

nakup in prodaja vrednost-nih papirjev

valjčeni mlin

na prometnem kraju, blizu Kolodvoru, se odda v na-jem. Pogoji osebno ali pi-smeno. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Lepa pri-lika 888«. 7367-17

Lokali

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Trgovino

že 60 let obstoječo, oddam takoj zaradi starosti, na-slo prometni točki. Ponud-be na ogl. odd. Jutra pod »40«. 7375-10

Mali lokal

v »Pegleru«, Poljanška c. 1. se takoj odda. Din 300.—. Pove se pri hišniku. 7110-10

Posest

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Stavbene parcele

lepe, sončne, tik Celovške ceste, ugodno prodaj. — Vprašati na ogl. odd. Jutra pod šifro »Parcele«. 7346-30

Denar

na hranilne knjižice vseh denarnih zavodov, do-bite takoj. Strogo solidno poslovanje.

Bančno kom. pisarna

Rudolf Zore Ljubljana, gledališka 12. Telefon 38-10. Priložite znamke! 6923-16

Kompanjona

iščem za trgovski obrat dobro vpeljan, dobičkar, nacen ter istega sprej-mem kod sodelavca. Ie-ji ni zaslužek za stotisoč dinarjev. Potrebno ne-kaj gotovine. Naslov v vseh poslovalnicah Ju-tra. 7001-16

Posojilo Din 10.000

iščem. Plačam dobre obra-ti. Vrnite vrste v 3 me-secih. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Solidarnost«. 7364-16

Valjčni mlin

dobro vpeljan, iše družab-nika. Potreben kapital Din 100.000, v gotovini in s o-dločevanjem. Natančne po-gojne osebno ali pisмено na ogl. odd. Jutra pod »Dobro naloženo kapital 888«. 7366-16

Vse denarne zadeve

terjave v hranilnih knjižic-ah vseh denarnih zavodov, vrednostne papirje (Vojno škodo) 7369-11

Vam kupi in prodaj

izpolnjuje in vnovči vse bra-nilne knjižice

takoj v gotovini

izvede hranilne knjižice v polni vrednosti na vključbo in izpolnjuje kredit na bra-nilne knjižice.

Vlagatelji in dolžniki

glede poravnave Vaših dol-gov pri denarnih zavodih in glede terjatev v branil-nih knjižicah se obrnite samo na trdnico

Alojzj Planinšek,

trg. baščna posl., Ljubljana, Beethovnova ul. 14/1, vrata 19, ki Vam jamči za strogo solidno izvedbo. — Znamko za odgovor. Telefon 35-70. 6930-16

V najem

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Pekarno

oddam v najem, s odku-pom inventarja, takoj ali s 15. aprilom. Anton Filipič, Sv. Trojica, Slov. gorice. 7380-47

Valjčni mlin

na prometnem kraju, blizu Kolodvoru, se odda v na-jem. Pogoji osebno ali pi-smeno. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Lepa pri-lika 888«. 7367-17

Lokali

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Trgovino

že 60 let obstoječo, oddam takoj zaradi starosti, na-slo prometni točki. Ponud-be na ogl. odd. Jutra pod »40«. 7375-10

Mali lokal

v »Pegleru«, Poljanška c. 1. se takoj odda. Din 300.—. Pove se pri hišniku. 7110-10

Posest

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Stavbene parcele

lepe, sončne, tik Celovške ceste, ugodno prodaj. — Vprašati na ogl. odd. Jutra pod šifro »Parcele«. 7346-30

Posesniki

bi, vti, parcel in posestev, ne trudiše se sami s pro-dajo, zaspajte se meni, pre-pričali se bodele o solidno-sti, kakor že mnogo drugih do sedaj. Pristavec Franjo, nakup in prodaja nepremi-nin. Ljubljana, Erjavčeva cesta 44. — Telefon 38-81. Neoproti dram. gledališča. 73-30

Stanovanje

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Dvosob. stanovanje

lepo, v viš. oddam stran-ki brez otrok. Ogled od 15. dalje. Naslov v vseh poslo-valnicah Jutra. 6917-31

Dvosob. stanovanje

s pritlikalnimi, oddam za maj. Zg. Šiška 305, poleg Gasilškega c. Cena 350 Din. 7384-31

Dvosob. stanovanje

sončno, v 1. nadstropju, oddam na Rimski cesti št. 23. 7349-21

Dvosob. stanovanje

3 sobi, kuhinja in pritlik-oddam. Tovarniška ul. 27. 7369-31

Sobe išče

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslovov 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Prijazno sobo

vhod s hodnika, oddam v Gosposki ulici 10/1. levo. 7363-33

Prazno sobo

oddam dvema gospodična-ma. Gerbičeva ul. 9. pritl. 7361-31